

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izšla vsak dan svečer izvenredni nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., o je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 35.

Jugoslovanski problem in avstrijski Jugoslovani.

II.

Stojimo na pragu velikih dogodkov, a veliki dogodki zahtevajo velike ljudi, zlasti v sredi tistih, katerih usodo in bodočnost bodo odločevali ti veliki dogodki.

Danes čuti vsa ljudska masa od izvira Save pod Triglavom do njegove izliva v Donavo, od Maribora pa doli do Kotora docela instinktivno, da se z brzimi koraki bližajo časi, ko bo padla kocka o naši bodočnosti.

Narod, široke plasti našega ljudstva to čutijo, ali pa se tega, da se bližajo veliki momenti, zavedajo tudi naše politične stranke?

Zdi se, da klerikalne stranke na našem jugu vsaj slutijo, ako se že tega popolnoma ne zavedajo, da je na potu doba, ki lahko usodno vpliva na naš nadaljni narodni razvoj.

Če se uvažuje, da so klerikalci v svojem bistvu vsaj anacionalni, ako niso direktno protinarodni, je ta pojav naravnost presenetljiv, ker bi pač vsakdo pričakoval, da bi bližajočo se peripetijo v našem narodnem razvoju in v našem narodnem življenju najprej zaslužili in začutili res narodni elementi.

To pa se ni zgodilo. Klerikalci so nas pretekli ter že v času, ko so se na Balkanu zaslišali prvi gromi in se pojavili prvi bliski, osnovali močno politično organizacijo, ki obsega vso klerikalno maso od Drave in Save pa doli do motne Drine.

Ne cenimo sicer baš previsoko klerikalnih akcij, da se udeležijo enotno in smotreno politično nastopanje in postopanje s sosodnim hrvaškim narodom, vendar pa nam ne prihaja na misel, da bi te akcije podcenjevali.

Naj se sodi o tej stvari že tako ali drugače, temu se ne da ugovarjati, da je združitev slovenskih klerikalcev s hrvaškimi pravaši, dasi je bolj navidezna, kakor pa dejanska, akcija, ki edino odgovarja sedanjemu toku časa in razvoju dogodkov na našem slovenskem jugu.

Seveda če je bilo ujedinenje naših klerikalcev in hrvaških pravašev spontano, ali se je izvršilo v

slutnji bližajočih se velikih dogodkov, ali pa je končno bilo zgolj delo slučajja in naključja, to raziskovati in o tem razpravljati bilo bi pač odveč.

Stojimo sedaj pred dejstvom samim in s tem dejstvom je treba računati.

Klerikalci torej ne drže križem rok in se skušajo pripraviti tudi za vse slučaje v bodočnosti.

Kaj pa narodni in napredni elementi na našem slovenskem jugu?

Odkritosrčno moramo priznati, da sedimo mirno v zapečku, kakor da bi nas vse to, kar se dograja okrog nas, čisto nič ne brigalo.

V narodnih in naprednih vrstah na vsem avstrijskem slovenskem jugu je nastalo v zadnjih letih popolno mrtvilo, zavladala je povsodi popolna apatija.

Pač je izšla lanske spomlad iz slovenskih narodnih krogov inicijativa za sestanek vseh avstrijskih jugoslovanskih politikov.

To idejo je pozdravila vsa narodna in napredna javnost.

Toda do uresničenja te ideje ni prišlo, prvič ker so slovenski klerikalci takšen sestanek molče odklonili, drugič pa tudi zategadelj, ker ideja tudi v narodnih vrstah ni našla tistega odziva, ki bi ga zaslužila.

Kot značilen zgled navajamo v tem oziru samo dejstvo, da predsednik hrvaško-srbske koalicije dr. Bogdan Medaković niti ni smatral za potrebno, da bi odgovoril na pismo državnega poslanca dr. Rybáře, v katerem je le-ta sprožil misel o sestanku jugoslovanskih politikov v Trstu.

Vzpričo takšne apatije se pač ni čuditi, ako vlada na vsem slovenskem jugu popolna disorijentacija v narodnih in naprednih vrstah.

Vsaka stranka dela politiko na svojo roko, kakor pač to more in zna.

Kakšne načelne smotrenosti in enotnosti v politiki in v delovanju narodnih in naprednih strank na slovenskem jugu ni opaziti. Zato se ni čuditi, ako vsaka stranka hodi svoja pota in ako si te stranke niti v kardinalnih programskih točkah med sabo niso edine. Povsem umljivo je tudi potem, da vzpričo takšnih razmer ne more biti govora niti o kakem enotnem naziranju o jugoslovanskem vprašanju.

Da pa je to veliko zlo za narodno stvar, tega nam pač ni treba še posebe naglašati.

Zato menimo, da govorimo iz srca vseh onih narodnih in naprednih elementov na avstrijskem slovenskem jugu, ki se zavedajo zgodovinske važnosti sedanjega političnega položaja, ako predlagamo:

1. Naj stopijo vse narodne in neklerikalne slovenske, hrvaške in srbske stranke na avstrijskem jugu v čim najtesnejšo zvezo med sabo;

2. skliče se naj čim najprej v Ljubljano, Trst ali kako drugo mesto sestanek politikov in javnih činiteľev, pripadajočih gori navedenim strankam;

3. na tem sestanku, ki bi naj bil zaupen, se naj vsestransko in izčrpno diskutira o jugoslovanskem vprašanju ter se naj precizira stališče, ki ga napram temu vprašanju zavzemajo jugoslovanske neklerikalne stranke in

4. sestanek naj skličejo dalmatinski politiki, ki igrajo v jugoslovanskem pokretu nesporno vodilno vlogo.

S temi predlogi stopamo pred jugoslovanski svet. Avstrijska jugoslovanska javnost ima sedaj besedo!

R. P.

Slovenci v deželnem gospodarstvu vojvodine Stajerske.

(Dalje.)

Toda preiti mi je na jedro dr. Benkovičeve razprave! Dr. Benkovič si je svoje delo sledeče uredil. Vzel je v roke debelo knjigo o proračunu dohodkov in izdatkov Stajerske dežele, katero knjigo je izdal nemški deželni odbor. Dr. Benkovič pri vsakem poglavju malo pomrmra in z nekaterimi plitvimi besedami govoriči, kdo ima korist, Nemci ali Slovenci, zgornji ali spodnji Stajerci, ali vsi skupaj, ali nobeden. Cesar ne razume, imenuje nevtralnno ali skupno, ali pa pravi, da ne ve, kam bi to in ono postavko prišel. Dr. Benkovič čuti očitno, da je njegovo delo trdo in mu nemara ne prinese pomrtne slave. Pravi, da so računi od deželnega zbora tako zmešani in čudni, na starinski način razvrščeni, da se noben vrag ne spozna, kaj do-

be Slovenci in kaj Nemci. In v tem tiči druga usodepolna zmeta dr. Benkoviča, da kljub temu vzame nejasne številke deželnega odbora za podlago svojemu računu. Samo ob sebi se vendar razume, da se Slovenec vedno krivični deželni odbor trudi na vse kriplje, da bi prikril v računskih zaključkih krivice. Ker imajo tudi deželni odbor Nemci v popolni oblasti, jim je lahko marsikaj prikriti. Postavke se dajo prav lahko tako združiti in razvrstiti, da je za javnost naravnost nemogoče izpredvideti, kje se zajec skriva. Že iz tega vzroka si mora vsakdo desetkrat premisliti, nemški večini krivico zoper Slovence dokazovati slepo s seštevanjem postavk od nemškega deželnega odbora izdanih računskih zaključkov. In vendar tudi v tem oziru dr. Benkovič dirja mirno naprej in se zapleta v zanke, ki so se mu nastavile, škodo pa trpi ves slovenski narod, kajti z dr. Negriem se nam roga vse nemški svet, češ, saj vam je vaša dr. Benkovič izračunal, koliko dobi in koliko plačate. V poznejših izvajanjih bom pa opozoril, kako neugoden je za nas Slovence uspeh, če se hočemo braniti s številkami, ki jih je ustvaril deželni odbor. Dr. Benkovič bi naj bil opustil v naprej nemogoče delo, s seštevanjem zvito sestavljenih postavk doseči uspeh, da se svetu dokaže krivica deželnega gospodarstva proti nam. Dr. Benkovič je napačno v našo sramoto izračunal, da Slovenci plačamo le 13 do 15 odstotkov deželnih stroškov, dobimo pa za naše potrebe le 9 odstotkov, tako da dobimo na leto za 1 milijon kron premalo. Dr. Negri in z njim vsi Nemci se pa smejejo, rekoč: Prijatelj dr. Benkovič, dobro si se odrezal! Mi Nemci smo vedno Slovence očitali, da plačajo samo 11 odstotkov in Slovenci so protestirali zoper našo trditve. Ti, kruti vodja slovenske obstrukcije si nam pa zdaj prvi izmed Slovencev pripoznal, da še po vašem lastnem računu res ne plačate mnogo več. Nadalje si se ujel v nastavljeno past Wieserjeve računice in si priznal, da dobite Slovenci 9 odstotkov vsega, od dežele na leto izdanega denarja že za narodne namene. Ker pa Wieser pravi, da se mora od izdatkov, ki se tičejo cele dežele, na vsak narod zaračunati, kolikor odgovarja številu prebivalstva, morate Slovenci priznati, da na vas

odpade ena tretjina skupnih stroškov, torej izmed 45 odstotkov okroglo 15 odstotkov. Vi stanete torej deželo blizu 25 odstotkov vseh letnih izdatkov, plačate nam pa po dr. Benkovičevem računu 13 do 15 odstotkov vseh dohodkov, torej dobite za 10 odstotkov ali za 2 milijona kron na leto preveč. In pri vsem tem si še upate lagati, da premalo dobite, in sicer za toliko premalo, da morate obstruirati!

Ce bo dr. Benkovič sto let poslanec, ne bo mogel popraviti velike škode, katero nam je s svojo nesrečno nemško knjižico napravil. Vsi vemo, da se nam godi krivica iz Gradca. Naše ljudske šole so v najslabšem plačilnem razredu. Meščanske šole nimamo nobene, Nemci vse polno. Imajo pomembno deželno gimnazijo v Ptuj in učiteljske v Mariboru, mi nič! Nikdo izmed nas sicer ne verjame, da so očitanja dr. Negrija upravičena in vendar vidimo, da se je držal dr. Benkovičeve knjižice dosledno, ko je prišel do sramotnega zaključka, da nam Nemci vsako leto 2 milijona kron podarijo. Neodpušljivo sramoto nam je napravil pač dr. Benkovič s svojim nesrečnim spisom. Le čevlje sodi naj kopitar, zakliče mu pač po pravici vse slovensko ljudstvo, ker nas je s svojim računstvom pred celim svetom osmešil!

»Vedno po resnici!« nam kliče častiljivi oče Palacký, proč torej s plevami, proč s ponesrečenim pričkanjem plitvega učenjaka dr. Benkoviča. Če je naša stvar pravična, da se zagovarjati tudi brez laži in zavijanja. Če dr. Benkovič pravi, da stroški za 200 deželnih uradnikov, ki upravljajo deželo, nas Slovence nič ne brigajo in da izdatki za te uradnike niso izdatki za slovensko ljudstvo, in sicer v nobenem obsegu, in če pravi, da ni nič izmed tega za Slovence izdano, kar se za deželno upravo izda, vidi na prvi hip vsak slepec, da je to stališče navzdolžljivo. Če stroški za deželnega glavarja in deželne odbornike, za računske uradnike itd. za ljudstvo nimajo pomena, zakaj pa dr. Benkovičeva stranka rabi v kranjski deželi deželnega glavarja dr. Šusteršiča in deželnega odbornika dr. Pegana in zakaj pusti, da jih kranjski kmet plačuje? Če sta pa dva gospoda plodovita za deželo Kranjsko, moramo pač misliti, da tudi 200 stajerskih deželnih uradnikov

LISTEK.

Skrivnost hiše št. 47.

Roman.

Angleški spisal J. Storer Clouston.

(Dalje.)

XIII.

Lord Francis ni spadal med tiste ljudi, ki imajo srce na jeziku; tudi da ima romantično znanje za Marijo je bil zaupal le enemu samemu svojih mnogoštevilnih prijateljev, tistemu, na čigar zvestobo in molčečnost se je lahko brezpogojno zanašal. Rupert Jellibrands je Francis že iz otroških let ljubil in občudoval. Skoro instinktivno sta se obračala drug na drugega, če je bilo komu treba simpatije ali dejanske pomoči. Tudi danes je lord Francis kar avtomatično ubral pot na Rupertovo stanovanje.

Našel je Ruperta pri zajtrku; na mizi je ležal jutranji list, pod mizo je ležal pes.

»Pozdravljen, Francis!« je vzkliknil Rupert, »ali hočeš z menoj zajtrkovati?«

»A,« je odgovoril prijatelj, »kakor vidim, si ravno čital poročilo o tej stvari.«

Rupert se je na svojem stolu naglo obrnil in si ogledal prijatelja od nog do glave. Bil je gladko obrit,

imel pošten obraz, modrobarvne oči in izredno krepke mišice. Polovičarstva ni mogel trpeti; razen socialnih demokratov mu ni bila nobena stvar tako zoperna, kakor polovičarstvo.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal. »Zajtrkuj v miru, jaz ti bom pa med tem vse povedal.«

Ko sta končala, Francis pripovedovanje, Rupert pa zajtrkovanje, je rekel poslednji:

»Po tvojem poročilu bi bila gospa Molyneux starejša, Eva Wilson pa mlajša.«

Lord Francis je pogledal v časopis in je potem odgovoril z žalostnim nasmehom:

»Zdi se mi, da objavljajo nameroma tako napačne informacije, da bi hudodelca spravili v zmozo. Žalibog vem jaz le predobro, kako je s to stvarjo.«

»Preklicano so prebrisani,« je menil Rupert. »Zdaj pa, ljubi prijatelj, povej, če ti morem kako koristiti.«

»Rupert — jaz sem prisegel, da tega Molyneuxa izročim zasluženi kazni — ali mi hočeš pri tem pomagati?«

»Ti — na svojo roko?« se je začudil Rupert.

Francis je vzel priporočilno pismo svojega strica iz žepa in je rekel: »Prihajam pravkar od svojega strica Carrawaya, tu imam priporočilno pismo od strica; s tem pismom se spelljem v Scotland - Yard in sicer z imenom Francis.«

»To je res zapeljivo,« je vzkliknil Rupert. »Lovila sva že skupaj jebece, fazane, ključače, leve in rino-ceroze, a človeka še nikoli. Kako ime naj si pa jaz izberem?«

»Mislim, da tudi tebi ni treba imena premeniti,« je menil lord Francis.

»Imenoval se bom Rupert — ne? Kdaj se vojska začne?«

»Čim boš z zajtrkom gotov.« Rupert je takoj vstal izza mize.

»Kako pa začneva?« Francis si je vžgal cigareto in je začel razmišljati.

»Nisem se vtegnil napraviti natančnega načrta,« je dejal, »ali to se pač razume, da oddava najprej priporočilno pismo in vprašava, če in kaj je že prišlo na dan. Pozneje bi pa nič več s policijo ne delal.«

»Izvrstno,« je rekel Rupert in je obul čevlje.

Nekaj minut pozneje sta se peljala v Scotland - Yard; tam sta bila sprejeta z največjo vljudnostjo, novega pa nista prav ničesar izvedela.

»No,« je vprašal Rupert, ko sta zopet sedela v vozu, »kaj storiva zdaj?«

»Pojdiva v ulico Hiacint, si tam oglejva, kar se da ogledati. Morda kaj zapaziva. Mislim, da ne kaže delati pravičnega načrta, dokler nama niso znana dejstva, po katerih bi se mogla ravnavati. In, za vraga, v papirjih in v pismih tega človeka, se mora vendar dobiti kaka sled.«

»Izvrstno!« je rekel Rupert in odpravila sta se v okraj sv. Johna gozd.

Med vožnjo sta oba molčala. Rupert je sploh malokdaj izrekel nepotrebnost besedo, Francis je bil pa tako prevzet žalostnih slutenj, da se mu ni ljubilo govoriti.

Sele, ko sta zavila v senčnato ulico Hiacint, je Francis prekinil molk.

»Tu sem jo zadnjikrat videl,« je rekel.

»Izvrstno!« je rekel Rupert; koj na to se je voz ustavil pred zelenimi vrtnimi vratmi.

»Gospoda nadzornika Braya torej ni tukaj?« je vprašal lord Francis.

»Ne, odpeljal se je na deželo,« je odgovoril redar.

»Zaradi te zadeve?« »Mislim,« se je glasil previdni odgovor.

Nadzornik se je bil odpeljal na lov na Molyneuxa, ki so ga nekateri ljudje baje videli prejšnjo noč v Exeterju, njega ali koga drugega, ki mu je bil podoben.

»Ali je gospod Buffington tu?« je dalje vprašal lord Francis.

Toda gospod Buffington je ravno konferiral z gospodom Cadburyjem.

Prijatelja sta se na kratko posvetovala, kaj bi storila.

»Mislim, da bi kazalo preiskati

hišo,« je menil lord Francis; »preiskovalci so gotovo kaj prezrili.«

»Izvrstno,« je rekel Rupert.

Nenavadna čustva so navdajala lorda Francis, ko je vstopil v hišo št. 47. Tu je živela! Tu je . . . Kar streslo ga je in ni se upal končati svoje misli. Odprl je vrata v knjižnico.

»Prosim, pustite naju sama,« je rekel redarju.

Zaprla sta vrata in se ozrla po sobi.

»Za vraga,« je vzkliknil Francis, ko je bil poskusil odpreti različne miznice, »gotovo je policija vse zaklenila; na to bi bil moral prej misliti.«

»Ali ti naj jaz odprem?« je vprašal Rupert.

»Če moreš . . .« Komaj je bila ta beseda izgovorjena, je Rupert že dvignil koleno in je s tako silo pritisnil ob srednjo miznico pisalne mize, da se je deska zlomila; miznica je bila odprta.

»Hvala,« je rekel Francis kratko, a s takim glasom in pogledom, da se je Rupert čutil bogato poplačanega.

Vzela sta v miznici ležeče papirje in jih začela pregledovati.

»Sami račun,« je rekel Rupert.

»Tuči iz računov se to in ono izve,« je menil Francis; »mene vsaj bi prokleto jezilo, če bi se policija spravila nad moje račune.«

(Dalje prihodnjik.)

za dobrobit prebivalcev dežele nekaj pomeni, najsi imamo še take porislike proti njim kot Nemcem, kar je pa čisto druga zadeva, v katero se baš dr. Benkovičeva stranka noče nikoli mnogo spuščati. Neumnost je pa torej, če dr. Benkovič hoče utajiti, da je neki del stroškov deželne uprave računati tudi na rovaš slovenskih prebivalcev. Če pride nadalje dr. Benkovič in v 4. točki na predzadnji strani svoje knjižice najprej trdi, da se deželni izdatki za ceste krajevno tako rezdele, da se za Zgornje Štajersko izda 650 tisoč kron, za Spodnje Štajersko pa 220 tisoč kron in za skupne svrhe 91 tisoč kron, kako potem more opravičiti, da v isti vrsti poudarja, da se stroški za ravnoiste ceste v narodnem oziru razdele po pravici tako, da se nanaša delež stroškov 310 tisoč kron samo na Nemce, delež 100 tisoč kron pa na Slovence, dočim se delež stroškov 555 tisoč kron, torej več nego polovico vseh stroškov mora izločiti in postaviti v oddelek po svojem namenu skupnih stroškov! Vsak šolarček bo rekel, da je nes pametno, tega pol milijona kron zamolčati, ako se končno vpraša, koliko stanejo deželo slovenske in koliko nemške ceste. Zakaj ne prizna dr. Benkovič, če dežela plača na leto za spodnještajerske ceste 200 tisoč kron, da je to žrtev prinesla deželna uprava pač večinoma Slovencem. Zakaj slepomišiti in reči, da samo polovico t. j. 100 tisoč priznamo kot izdatek za slovenske ceste zadeve? Če dr. Benkovič pri 10 odstotkih dobička, ki ga imamo Slovenci od dežele, upošteva polovico stroškov za spodnještajerske ceste, ali naj se misli, da je druga polovica za nemške narodne namene plačana!

In kaj se hočemo varati sami sebe tudi glede računa izdatkov za povzdigo kmetijstva, za šolstvo, za bolnišnice, umobolnico, za naravno preskrbovališča, za orožništvo! V tem oziru je dr. Benkovič glede skupnih izdatkov dežele v znesku okoli 6 milijonov kron naravnost nepošteno in škandalozno sleparsko računati! Če je slovenskemu ljudstvu kaj ležeče na javnem redu, je pač jasno, da orožništvo tudi nam služi, moramo torej priznati, da nam tozadevni stroški dežele v dobro pridejo. V deželni umobolnici, v deželnem zavodu za slepce in gluhohe, kar stane do milijona kron na leto, so vendar tudi slovenski reveži v velikem številu. Mar hočemo te nesrečnike zatajiti, da so naši rojaki! Ali ni za slovensko ljudstvo izdano, kar se za te nesrečne naše rojake izda!

(Dalje prihodnjič.)

Rusinsko vseučiliško vprašanje.

Rusinsko-poljska pogajanja o vseučiliškem vprašanju so prorusna. V sled tega bo ukrajinska zveza najbrže še danes sklenila, da začne z obstrukcijo v odseku in zbornici. Seveda je mogoče, da se začne nova pogajanja med Poljaki in Rusini, ga-liški deželni zbor pa ne bo sklican. V večerajšnji konferenci pri naučnem ministru so voditelji poljskih strank predložili sklepe poljskega kluba glede cesarjevega lastnoročnega pisma, ki v uvodnih stavkih varuje poljski značaj Lvovskega vseučilišča. Nato je načelnik ukrajinske zveze dr. Konstantin Levicki vprašal naučnega ministra, če stoji tudi vlada na tem stališču, čemur je minister pritrdil. Na ta ministrov odgovor je dr. Levicki izjavil, da smatrajo ukrajinski poslanci pogajanja za končana, ker je poljska stranka koncem pogajanj glede rusinskega vseučiliškega vprašanja nastopila z novo zahtevo, da se zajamči poljski značaj dosedanjega vseučilišča v Lvovu še pred aktiviranjem rusinskega vseučilišča, in ker je vlada odobrila to stališče v nasprotju s svojimi izjavami dne 22. maja in 28. decembra 1912. S tem se krati dosedanj pravni položaj na obstoječem vseučilišču v Lvovu. Ministra Husarek in Długosz, kakor tudi namestnik dr. Bobrzynski so skušali posredovati. Toda vsi posredovalni poskusi so bili brezuspešni. Rusinski voditelji so izjavili, da je načrt cesarjevega lastnoročnega pisma za nje nesprejemljiv. In tako bo to vprašanje zopet neugodno učinkovalo na parlament.

Med vojno in mirom.

Odgovor Turčije.

Do danes porta še ni odgovorila na demarš velesil. Različna so domnevanja kak bo ta odgovor, gotovega pa ne more nobeden povedati. V dunajskih diplomatskih krogih se sicer z gotovostjo zatrjuje, da odgovor porte ne bo onemogočil nadaljevanja pogajanj, temu domnevanju pa v očigled slabi informiranosti diplo-

matičnih krogov ni pripisovati mnogo važnosti. Pravijo, da se bo izrekel današnji turški narodni svet v takem zmislu, da bo vlada napram vsem različnim strujam in strankam popolnoma krita. Če se bodo mirovna pogajanja zopet pričela, bodo trajala še precej dolgo ter se bodo pogajanja vršila poglavito med porto in velesilami. To so seveda tudi samo domnevanja, ker je več kakor dvomljivo, da bi Balkanska zveza položila mandat za taka pogajanja v roke velesil.

Gotovo je pa, da bo Rusija z vso svojo težo pritisnila na Turčijo. Že sedaj se slišijo iz Rusije glasovi, da hoče ruska vlada zagroziti Turčiji z armenskim vprašanjem in ta namen bo brez dvoma tudi izvršila, dasiravno izjavlja trozveza, da ni v njenem interesu, da se likvidira tudi ves kompleks maloazijskih vprašanj. Glede Male Azije bi mogla sicer Avstro-Ogrska samo pridobiti, če se definitivno reši tudi azijsko vprašanje, nasprotno pa bi zlasti Nemčija, ki je vedela izpodrinuti v Mali Aziji avstrijsko trgovino, močno trpela. Avstro-Ogrska ima tedaj najmanj vzroka, da se zavzema za status quo v Mali Aziji.

Odločitev, ali mir ali vojna, mora pasti v najkrajšem času, ker je nujno potrebno, da se vrnejo vojaki Balkanske zveze do februarja v svojo domovino, da začno z obdelovanjem polja, ker grozi sicer izbruhni v balkanskih državah lakota. V zvezi s temi pomisleki poroča Reuterjev biro iz Londona, da je pooblastil bolgarski ministrski predsednik bolgarske mirovne delegate v Londonu, da direktno lahko poročajo vrhovnemu poveljniku Savovu o stanju pogajanj in mu lahko dajo navodila, kdaj lahko zopet prične s sovražnostmi.

Bitka pred Dardanelami.

Izmed carigradskih listov priobčuje samo »Sabah« poročilo o pomorski bitki pred Dardanelami, ki se je vršila v bližini zaliva Mudros. Glasom tega poročila je priplula najprej flota turških torpednih rušilcev v Egejsko morje ter začela boj z grškimi torpednimi rušilci. Nato je priplulo ostalo turško vojno brodovje. Turško poročilo pravi, da so bile v tej bitki težko poškodovane grške vojne ladje »Hydra«, »Speitsai« in »Averof«; kakšne pa so bile te poškodbe, poročilo ne ve. Nasproti svoji navadi pa poročajo iz istih turških virov, da sta turški vojni ladji »Hejreddin Barbarossa« in »Torgut Reis« nezmožni za nadaljni boj in da se je na oklopni križarki »Assar i Terfik« vdrl krov.

Položaj v Turčiji.

Dan na dan prihajajo iz Carigrada poročila, ki odkrivajo naravnost obupne razmere v Carigradu in bližnji okolici, pa tudi pri turški vojski pred Cataldžo. Predvečerašnjem je izdala vlada zaporno povelje proti raznim vodilnim članom komiteja, tako proti bivšemu velikemu vezirju Hakki paši, proti bivšima ministroma Halil paši in Haludžianu, proti bivšemu šejhu ul Izlam, raznim poslancem in časnikarjem. Princ Halim, ki ga je policijsko ravnatelstvo posvarilo zaradi gibanja v mladoturškem komiteju, je odgovoril, da je načelnik postavno priznane stranke, da pa s tajnimi komiteji nima ničesar opraviti. Izpred Cataldže prihaja vest, da hoče vrhovni poveljnik Nazim paša demisionirati. Podal bo svojo demisijo baše na pritisk vojaške stranke, ki pravi, da je nezmožen. Na njegovo mesto bo prišel baše Torgut Šefket paša.

Štajersko.

Slovenski javnosti. Važnost časopisja je danes tako velikanska, da te trditve ni treba utemeljevati. Kaj pomeni dober slovenski list na jezikovni meji, v narodno ogroženih ter narodno mešanih krajih, ve danes vsak izobražen Slovenec. V navedenih krajih je en izvod slovenskega časopisja, ki ga čita po desetine ljudi, mnogokrat edini, ki se vzdržuje in širi slovensko govorico ter utrjuje narodno zavest. Moška podružnica »Branibora« v Celju bo po svojih skromnih močeh tudi skušala pomagati. Obraba se tem potom do slovenske javnosti z vpludno prošnjo, da to delo podpre. Posebno v Celju, kjer imamo javno čitalnico, bi marsikdo lahko pogrešal časopis, ki ga sicer plačuje ali ga pa takoj potem oddal. Največje važnosti bi seveda bilo, da dobe vsi čitopisne kar najpoprej, ko izidejo. Naša podružnica bi potem posredovala pri uredništvih slovenskih listov, da se časopisje pošilja s privolenjem naročnika na zanesljive ljudi v ogroženih krajih. Da uspeh tega dela ne izostane, je brezdvomno. Vsi oni, ki nas hočejo v tej zadevi podpirati, naj to kratko z dopisnico naznani, da potrebujemo ukrenemo. — **Moška podružnica »Branibora« v Celju.**

Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora so vendar zopet v teku? »Tagespost« poroča sledeče: »Kakor slišimo, misli vlada sredi februarja sklicati štajerski deželni zbor. V krogih nemških poslancev se splošno poudarja živahna potreba po delazmožnosti deželnega zbora. Slovenci še vedno niso naznačili svojih zahtev za ustanovitev obstrukcije v konkretni obliki. V torek se je vršil razgovor med namestnikom Claryjem in zastopnikom slovenskega deželnozbornskega kluba Robičem in dr. Korošcem. Grof Clary je pozval slovenske poslance, naj mu podasta natančen seznam svojih zahtev. Obljubila sta to storiti prihodnji teden. V bodočem zasedanju deželnega zbora se bi razpravljalo med drugimi o regulaciji učiteljskih plač, ki je seveda zopet odvisna od rešitve takozvanega malega finančnega načrta v parlamentu, ker bi dežele morale le z izdatno državno pomočjo izpolniti želje učiteljev. Morda ni izključeno, da bi slovenski poslanci razprave o regulaciji učiteljskih plač ne obstruirali. Pogajanja se bodo nadaljevala; če se ponesrečijo, se bode imela vlada odločiti, ali na željo nemške večine deželni zbor razpusti ali pa na željo klerikalcev samo odgodi.« Opozorjen na poročilo o seji zveze nemških nacionalnih deželnih poslancev.

Iz Celja. Zveza narodnih društev ima v nedeljo dne 2. februarja ob 11. uri dopoldne v rdeči sobi gostilne Narodni dom odborovo sejo. Dnevni red je važen, zato prosimo predsedništvo polnoštevilne udeležbe odbornikov.

Iz Celja. Klub slovenskih naprednih akademikov v naznanja, da odda brezplačno letnik 1912. »Slovenskega Gospodarja«, »Gostilničarskega« in »Trgovskega Vestnika«. Kdor jih želi, naj piše na klub slovenskih naprednih akademikov v Celju.

Iz Celja. Moška podružnica »Branibora« naznanja: V večjem mestu ob Dravi je na prodaj hiša, ki bi bila zelo primerna za zdravnik. V istem kraju je na prodaj hiša, v kateri bi uspevala kleparska obrt. Plačilni pogoji so v obeh slučajih zelo ugodni. Dober čevljar bi se rad naselil v večjem kraju na Spodnjem Štajerskem. Brezplačne informacije pri podružnici.

Iz Celja. (Nemški uradniki pri celjskem okrajnem glavarstvu.) Te dni je bil uradno povabljen h konceptnemu uradniku na celjskem okrajnem glavarstvu dr. Hermanu nek Slovenec iz občine Celjske okolice. Ker dr. Herman ne zna slovenski, se je moral posluževati za razgovor z dotičnim Slovincem tolmača! To je vendar skrajno nepraktično in s stališča narodne ravnopravnosti krivično, da ne znajo uradniki na celjskem okrajnem glavarstvu, v čegar delokrogu je najmanj 97% slovenskega in 3% nemškega prebivalstva, slovenski. Kolikor nam je znano, vedo slovenski izmed konceptnih uradnikov le gosp. nam. svetovalec baron Müller, komisar (?) dr. Hofmann; vsi drugi konceptni uradniki ne znajo besedice slovenski! To so žalostne in nevdržljive razmere; štajerska namestnija je v prvi vrsti poklicana, da jih odpravi. In našim juristom ponovno toplo priporočamo, da se posvetijo politični službi.

Iz Celja. (Občinski zastop Celjske okolice) je imel v nedeljo dne 19. januarja sejo, v kateri se je odobrilo računski zaključek za leto 1912. Vseh postavk tega računskega zaključka, ki ga je v seji prednašal in pojasnjeval občinski svetovalec dr. Anton Božič, ne moremo podati; v glavnem omenimo, da je bilo vseh prejemkov 49.108 K 11 vin., izdatkov 46.396 K 03 vin., torej blagajničnega preostanka 2711 K 98 vin., in ker je treba še nekatere račune poravnati, čistega prihranka za leto 1912 pa 1123 K 77 vin. Prejemkov je bilo precej manj, ko se je proračunalo, ker je odpadlo vsled odpisov na zemljiškem davku 6135 K 8 vin. Na drugi strani so pa tudi dobro gospodarstvo in razne ugodne okolnosti zmanjšale izdatke za lepe tisočake. Računski zaključek je bil vestno in točno sestavljen in je napravil na vse občinske zastopnike, tudi na nemške, najboljši vtisk. Računski zaključek je bil brez ugovora na predlog računskih pregledovalcev A. Sušnika in Tepeja odobren. V nadaljnjem dnevnem redu se je sklenilo priporočiti Karbovo prošnjo za koncesijo abstinence gostilne v Gaberju in se je razpravljalo o cestni regulaciji v Gaberju ter o podelitvi domovinske pravice nekaterim osebam. Rešilo se je tudi prošnji dveh društev za podporo.

Iz Celjske okolice nam pišejo: Letos poteče 25 let, kar je naš sedanjí župan gosp. Anton Fazarinc član občinskega zastopa v veliki celjski okoliški občini. Delal je vedno marljivo za blagor občine in bil zmiraj na svojem mestu, kadar jo je bilo

treba braniti pred grabežljivimi nemškimi sovražniki. Se na mnoga leta!

Iz Brežic nam pišejo: Lahko rečemo, da v našem okraju že dolgo ni bilo tako izvrstno obiskanega shoda kakor je bil nedeljski ustanovni občni zbor »Kmečke sloge«. Ne baš majhni Janežičevi prostori so bili natlačeno polni. Došli so domačini, pa tudi zastopniki malodane vseh občin brežiškega sodnega okraja. Na zborovanju je bilo tudi veliko dosedanjih volilcev dr. Benkovičevih, ki so jako glasno kazali svojo nezadovoljnost s klerikalno stranko in z dr. Benkovičem. V odbor novega političnega društva so izvoljeni sledeči možje: dr. L. Stiker (Brežice), predsednik, Jože Janežič (Stara vas), Josip Kenc (Globoko), podpredsednik, Josip Pečnik (Kapele), tajnik, Josip Gregl (Bizeljko), blagajnik, Franc Blazinčič (Bizeljko), knjižničar, Ivan Malus (Bizeljko), Mihael Smačič (Kapele), Franc Cetin (Dobrava), Juro Veršec (Pišce), Anton Juvančič (Videm), Fr. Štenc (Zakot) in Josip Kovačič (Glogov brod), odborniki. Novo društvo ima lepo in obširno nalogo: pridobivati si člane in somišljenike po vseh farah in občinah, širiti napredno časopisje, skrbeti za procvit izobraževalnih in gospodarskih društev ter organizacij ter sploh gledati, da se razširi med ljudstvom zanimanje za javna vprašanja.

Iz Loke pri Žusnu nam poročajo: V nedeljo dne 19. t. m. je priredilo politično društvo za šmarski okraj pri Doboviškem podučni shod, združen z domačo veselico. Urednik Spindler iz Celja je opisal znamenite dogodke na Balkanu in se dotaknil tudi drugih važnih kmečkih zadev. Imel je mnogo jako hvaležnega poslušalstva iz domače občine in iz sosednega Sv. Štefana. To je bila menda prva prireditve v našem kraju. — Tovarna za kopita, ki je lani pogorela, se znova gradi in sicer v večjem obsegu. Začel se bode tudi kopati premost in neka govorica pravi, da se bo premogovnik zvezalo s St. Jurjem po posebni industrijski železnici.

Studenci pri Mariboru. V zadnjem času so se tukajšnje občinske volitve v različnih slovenskih listih strankarsko izrabljale. Resnici na ljubo konstatiramo, da se teh volitev ni udeležila nobena stranka oficijelno, temveč se je sestavil domači volilni odbor, ki se je oziral edino le na domače razmere. Pač pa ste podpirali ta odbor obe slovenski stranki moralno in gmotno, kar je hvalevredno in za naše razmere edinole pravilo.

Iz St. Vida pod Ptujem poroča »Štajerc«: »Občine Vareja, Dravče, Jurovec, Pobrež in Lancaves, ki so vsolane k St. Vidu, so prošile krajni šolski svet, naj bi se v šentvidski šoli poučevalo več nemščine, da bi ne trebal deca pošiljati na Breg in v Ptuj. Krajni šolski svet je imel dne 12. t. m. sejo, na kateri se je s to prošnjo pečal. Sklenilo se je soglasno (tudi gosp. katehet je za to glasoval), da se prosí deželni šolski svet za razširjenje poduka v nemškem jeziku in sicer tako, da bi se v 5. in 6. razredu vsi predmeti nemški poučevali.« To glasovanje neodvisnega duhovnika je zanimivo in kaže v lepi luči praktično delovanje tistih ljudi, ki pišejo sedaj v »Straži« najbolj cgorene članke proti nemščevanju slovenskega šolstva na Spod. Štajerskem. In še lepše je ta stvar, ako opozorimo našo javnost na grd napad, ki si ga je privoščila ista »narodna« »Straža« na odvetniškega koncipista dr. Brunčka v Ptuj. Predbacia mu, da širi liberalizem v okolici. In dr. Brunčko je baš v St. Vidu ustanovil lepo ljudsko knjižnico »Zveze narodnih društev« in priredil še ne dolgo tega narodno veselico z nagovorom. Tudi ta »Stražin« napad kaže, da je klerikalnem strankarstvu in praktični oziri vedno prvo — narodnost pa vedno zadnji. V narodno togo se odevajo klerikalci vedno tedaj, kadar hočejo baš naš narod najtežje oškodovati.

Slovenski duhovniki in »Schulvereine« šole. V nekem mariborskem listu sem bral te dni prav umešten članek o schulvereinskih šolah v mariborski okolici. Človek bi se razveselil, da tudi pri mariborskih klerikalnih politikih prodira spoznanje o važnosti narodnega šolstva, ko bi ne vedel, da je ta članek, kakor mnogi drugi ob sedanjem času v mariborskih listih, pisan le zato, da bi opravičil zavoženo klerikalno obstrukcijo v deželnem zboru. In s to obstrukcijo se širjenje nemškega šolstva ne bo zabranilo, to tudi ve vsak otrok. Želeli bi pa, da bi duhovniki kot sedanjí voditelji slovenskega naroda na Spodnjem Štajerskem res uvideli škodljivost nemškega šolstva in da bi z vsemi svojimi velikimi političnimi in gospodarskimi silami delali za narodno šolstvo in učitelstvo v naši deželi. Po tem bi se ne smelo več dogajati, da bi duhovniki kot kateheti proti visokim honorarjem po-

dučevali na schulvereinskih šolah slovensko dečo v nemškem jeziku; potem bi ne smel mariborski škot predstavljati na veliko veselje nemškotarjev takih pogumnih kaplanov, ki si upajo na schulvereinskih šolah vendar slovensko dečo v slovenskem verouku učiti (glej slučaj Baznik in kako piše o njem »Štajerc« št. 3 z dne 19. januarja); potem bi ne smeli župniki pozdravljati otvoritve Rosengerjevih šol (slučaj Pragersko) in ne delati ob teh otvoritvah celo z nagovori štafaže in reklame nemškotarjem (slučaj Breg pri Ptuj). Take ljudi bi morali naši duhovniški politični voditelji izključiti iz svojih vrst ali pa jih najostreje grajati v »Straži«. Tu ne gre za priproste kmete in delavce, temveč za izobražene ljudi, za najodličnejši stan našega naroda. O duhovnikih in Ciril - Metodovi družbi pa niti nočemo govoriti.

Koroško.

Zblazneli potnik. V neki hotel v Beljaku je prišel ob 2. zjutraj tuj potnik in si najel sobo. Zjutraj je začel v sobi razbijati. Ko je prišla na poziv policijska straža, jim razgrajal ni hotel odpreti vrat, marveč je rekel, da se ne vda, ker ga preganjajo zaradi nekega umora v Solnogradu. Policija je odprla s silo vrata, blazneža so oblekli v prisilni jopič in ga odpeljali v opazovalnico. V sobi so našli vse razbito. Kdo je ta potnik, ne vedo, gotovo pa je, da ni prišel iz Solnograda in se tam tudi ni izvršil noben umor.

Start na ženitovanju. V Bistrici pri Pliberku se je vršilo v gostilni Marka Plečevnika, po domače Serceja, ženitovanje, katerega se je udeležil tudi posestnik Josip Hutter. Hutter je bil zelo dobre volje in se je kmalu poslovil. Nekaj po njegovem odhodu pa ga je našel gostilničar na dnu stopnic mrtvega. Bil je ranjen na glavi in iz ust mu je tekla kri. Hutter se je bržkotne opotekel na stopnicah in padel.

Na železniškem mostu čez Dravo pri Beljaku je dohitel vlak nekega vojaka lovca, ki se ni mogel pravčasno umakniti. Stroj ga je pritisnil ob ogrado in ga težko poškodoval. Odpeljali so ga z vlakom na kolodvor in od tod v bolnico.

Znak slabih časov. Zastavljalnica v Celovcu je tako prenapolnjena, da obleke in perila zastavljalnica sploh več ne sprejme.

Primorsko.

Društvo goriških slovenskih fotoamaterjev v Gorici naznanja, da se je novo izvoljeni odbor v svoji I. seji sledeče konstituiral: predsednik: Viktor Cotič, podpredsednik: Milovan Domenis, tajnik: Egidij Sigl, blagajnik: Mirko Gulč, knjižničar: A. R. Mauri, gospodar: Rudolf Sigl, tajnikov namestnik: Josip Jawurek, blagajnika namestnik: Aleksander Ambrožič, odborniški namestniki: Josip Mozetič, Herman Zei, Rado Tipel; pregledovalci računov: dr. Drago Marušič in Josip Kofol.

V rojanski vojašnici si je prerezal neki vojak z britvijo vrat. Prepeljali so ga v brezupnem stanju v bolnico. Samomori vojakov posebno v tej vojašnici se v zadnjem času sumljivo pogosto ponavljajo.

Preiskovalnica za blago na trgovskem muzeju v Trstu je dobila od ministrstva za javna dela pravico, da sme izdajati o blagu, ki je v tržaškem prometu, spričevala, ki imajo veljavo javnih listin.

Zaradi nenavnosti obsojeni policijski koncipist. Pred tržaškim okrožnim sodiščem se je vršila obravnava proti bivšemu c. kr. policijskemu koncipistu Maksu Majerotto zaradi hudodelstva nenavnosti, katero je izvršil nad neko pisarniško pomožno uradnico pri policijskem ravnateljstvu, hčerko nekega vpokojenega stotnika. Obtožnica mu očita izsiljevanje in zapeljevanje k nenavnosti. Majerotto je bil obsojen v smislu § 516. drž. zak. na dva meseca strogega zapor. Njegov zagovornik je vložil ničnostno pritožbo glede krivde in kazni.

Čuden slučaj. Mornariški podčastnik na torpednem čolnu 26 v Trstu Ivan Besendorfer z Dunaja je pobegnil z ladje. Iskali so ga 3 dni in ga končno našli v gostilni »Pri Lovcu«. Četovodja ga je pozval, naj gre s patroljo. Besendorfer je ubogal, komaj pa je napravil par korakov, je potegnil službeni revolver in se ustrelil v desno sence. Krogla mu je izbila oko, prodrla skozi glavo in izstopila pri levem sencu. Nato je zadel krogla 23letno služkinjo Ivano Miklavčičovo, ji predrta treh in običala blizu hrbtenice. Besendorfer je padel in kmalu nato umrl. Miklavčičovo pa so operirali, odvzeli kroglo, kljub temu pa je njeno stanje zelo nevarno.

Požar v delavnici. V mizarški delavnici Jerisovi v Trstu je izbruhnil večerji ogenj, ki je napravil za več kot 4000 kron škodo. Kako je nastal ogenj, še ni znano.

Rovinsko pristanišče je tako zanemarjeno in napolnjeno s blatom in peskom, da ladje ki imajo okrog 2000 ton sploh ne morejo pristati.

Samomor občinskega stražnika. V Dubrovniku se je ustrelil pred vrati grškega pokopališča občinski stražnik Lazo Bazor. Vzrok samomora so žaliostne družinske razmere. Mož je zapustil vdovo s 5 otroci.

Prevoz pokojnega srbskega majorja Radivoja Filipovića. V nedeljo so odpeljali iz Dubrovnika z Lioydovim parnikom »Adelsberg« truplo srbskega majorja Radivoja Filipovića. Filipović, šele 31 let star, je bil major srbskega generalnega štaba in poveljnik čet pred Dračem. Umrli je za legarjem. Med potjo je pristal parnik tudi v Splitu, kjer je položila deputacija razpuščenega mestnega sveta na krsto lep venec. Filipovića bodo prepeljali v Cacak v Srbiji.

Razstava vajenskih del v Ljubljani.

Kakor leta 1904., tako se namerava tudi letos prirediti razstava vajenskih del v Ljubljani, in sicer prve dni meseca maja. Dobro nam je že v spominu prva razstava, ki je tako sijajno uspela, da je nadkrilila vse do tedaj prirejene razstave po drugih kronovinah. Ne samo udeležba vajencev, marveč tudi naravnost krasna dela, ki so jih razstavili, so nam pričala, da so naši domači fantje za pouk in izobrazbo zelo pristopni. Daj jim je treba le prilike, da se izobrazijo in pokažejo svoja dela. Gotovo je, da so se po teku devetih let razmere precej izboljšale, zlasti ker se je prenosovala obrtno - nadaljevalna šola po strokah in se je vpeljal dnevni pouk. Vse to ugodno vpliva na obrtni naraščaj, kajti brez šolske izobrazbe je tudi napredek pri učenju obrta nemogoč, oziroma zelo oteženo.

Kakor leta 1904., je tudi letos dala deželna zveza kranjskih obrtnih združenj inicijativno za prireditev razstave vajenskih del. Zveza je povabila merodajne kroge k skupnemu posvetovanju, katero je imelo ta uspeh, da se je izvolil ožji odbor, ki naj izvrši vse predpriprave in si zaglasi od merodajnih korporacij potrebne podpore. Na čelo tega ožjega odbora je tudi to pot stopil c. kr. vladni svetnik in ravnatelj c. kr. obrtne državne šole gospod Ivan Šubic.

Občinski svet ljubljanski in deželni odbor kranjski sta dovolila odboru 400 K podpore, trgovska in obrtniška zbornica pa je darovala 200 K. Upati je, da s primernim zneskom prispeva tudi zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem in z izdatno podporo c. kr. ministrstvo za javna dela.

Ko je bila zasigurana primerna vsota podpor, se je vršilo novo posvetovanje, na katerem se je sestavil širši odbor. V širšem odboru so g. zastopnik c. kr. deželne vlade g. okr. komisar Ernst Kordin; zastopnik deželnega odbora g. deželni odbornik dr. Zajec; zastopnik mestnega magistrata gosp. dr. J. Berce; zastopnik trgovske in obrtniške zbornice gosp. Ivan Schrey; zastopnik odbora obrtne nadaljevalne šole gosp. profesor Pipenbacher; zastopnik zavoda za pospeševanje obrti g. inženir Remec; zastopnik c. kr. državne obrtne šole gosp. vladni svetnik Ivan Šubic; zastopnik deželne zveze obrtnih združenj gosp. Engelbert Franchetti; voditelji obrtnih nadaljevalnih šol: gosp. Jakob Dimnik, g. Levce, g. Cepuder, g. Janko Jeglič in strokovna učitelja gđc. Hubmajer; združni instruktor c. kr. ministrstva g. dr. Herman Blodek; zastopniki obrtnih združenj načelniki g. Fr. Jeločnik, g. Mate Valentič, g. Milko Krapež, g. Fr. Kukman, g. Friderik Pauer, g. Seletič Stefan, g. Valentin Urbančič, g. Ivan Pust, g. Avgust Bertold, načelnica ga. Ida Škof in odbornik g. Fr. Škafar. Predsednik odbora je gosp. Ivan Šubic, podpredsednik gosp. Engelbert Franchetti, tajnik Fr. Kukman, blagajnik Fr. Jeločnik.

Vsem obrtnikom in tovarnarjem se pošlje obvestilo o prireditvi razstave in proučnja, da svojim vajencem dovolijo izdelati in razstaviti primerna dela. Razstava bo tudi spojena z risbami ki so jih vajenci izdelali v obrtni nadaljevalni šoli.

Tako vse kaže, da bo razstava tudi to pot lepo uspela in je pričakovati, da se je vajenci, brez izjeme, vsi udeležili in s tem pokažejo svojo prednost, marljivost in sposobnost.

Dnevne vesti.

+ Pri nas se preveč tiska! Kdor bode enkrat organiziral narodno-napredno stranko, moral se bode

pred vsem pečati z njenimi glasili. Teh je obilo preveč, in vsako jadra svojo pot, na kateri strelja z revolverjem, kakor gosti, ki zapuščajo veselo svatbo. Velika nevarnost tiči v glasilih, ki hočejo biti neodvisna na zgoraj in na spodaj. Pri tem pa koljejo kozle za kozlom, a dotične stroške plačuje vsikdar narodno-napredna stranka. Sedaj bomo imeli volitve v kamniški mestni skupini. Pri ti volitvi imela bode narodno-napredna stranka skrajno težaven položaj. To pred vsem radi novega občinskega zakona, ki se je vstvaril z namenom, kmetu izročiti Ljubljano in vsa druga mesta po deželi. Dalje pa tudi radi tega, ker se »neodvisnost« navadno kaže v tem, da se zadirajo krempelj v vrste lastnih pristašev, ter tako širi nedisciplino in nezadovoljnost v naši stranki. Če se ne motimo, smo pred kratkem čitali neodvisen dopis iz Radovljice, kjer se očita vodstvu naše stranke, da za bodočo deželnozborsko volitev ničesar ne stori, da pa bo po toči prepozno zviniti. To je vse lepo, ali vzlic temu so taki dobri sveti brez vsake cene. Pri tem pa slavni neodvisnik na nekaj pozabi: da že meseci in meseci sistematično in dostikrat čisto pobalinski ruje in psuje na radovljiške može, ki so se izkazali v službi narodne napredne stranke. Take može napadati je sramota, tiste pa, ki izvršujejo te napade, bi moralo vodstvo narodno-napredne stranke že davno pod mizo vreči. — Vsled teh napadov je sedaj Radovljica, nekdanja glavna opora naši stranki, razbita na vse strani. Sedaj pa, ko se bliža volitev, pa sedejo ti radovljiški kričalci, ki prejkotne niti volilne pravice nmajo, na svoj šostarski stolček, ter kriče: de lajte, če ne, bo po toči prepozno zviniti. — Za tako »neodvisno« politiko se lepo zahvaljujemo! Da pri takih razmerah vodstvo narodno-napredne stranke ne more čudežev delati, je pač jasno!

+ **Srednje šole na Kranjskem.** Po zadnjem uradnem izkazu je na Kranjskem 7 gimnazij in 2 realki. Za našo, razmerno majhno deželo s 526.000 prebivalci, izmed katerih jih je 95% slovenske narodnosti, bi to število v normalnih razmerah zadoščalo; saj pride en srednješolski zavod na 58.500 prebivalcev, ali ena gimnazija na 75.000 in ena realka na 263.000 prebivalcev. Toda pri nas razmere niso normalne, kajti za 28 tisoč Nemcev sta v deželi dve popolni gimnaziji, v Ljubljani in v Kočevju, za skoro 500.000 Slovencev pa so le 4 državni zavodi s slovensko-nemškim učnim jezikom in 1 zasebni srednješolski zavod, škofova gimnazija v Št. Vidu, s samoslovenskim učnim jezikom. Naravno je, da so takozvani slovenski zavodi vsled tega prenapolnjeni, kar ima slabe posledice v splošnem napredovanju dijakov, dočim se na nemških zavodih spričo malega števila dijakov v posameznih razredih dosežajo lahko najugodnejši uspehi. Poglejmo na število dijakov! V Ljubljani na 1 državni gimnaziji je bilo začetkom tekočega šolskega leta vpisanih 683 učencev, na 11. državni gimnaziji 449, na gimnaziji v Kranju 327, v Novem mestu 277, na kočevski gimnaziji pa le 160 in na ljubljanski nemški, ki šteje sedaj tudi 8 razredov, le 156 učencev. — Naval na ljubljansko realko je izredno močan, — šteje 607 dijakov; to pač vsled tega, ker je to edini zavod v Ljubljani, v sredini dežele in ima skoro dve tretjini slovenskih učencev. Realke v Idriji pa pojava, kar se tiče obiskovanosti; letos šteje le 158 dijakov. — Ni pa v celi deželi nobene srednje šole novega tipa, nobene osemrazredne realne gimnazije, zavoda, ki združuje v sebi vse ugodnosti realnih in humanističnih študij, ter daje absolventom obenem vse tiste pravice, ki jih nudi zrelostno priprava realke in gimnazije. Lani se je pričela v tem pogledu akcija, izhajajoča od društva slovenskih profesorjev, mestni obč. sveti v Ljubljani, Kranju in Novem mestu so se obrnili s tozadevnimi prošnjami do višje šolske oblasti, a doslej se še ni nič doseglo. Tako je ostala naša dežela ena izmed zadnjih avstrijskih kronovin, da nima nobene moderne srednje šole, t. j. gimnazije brez grščine, zato pa s kakim živim svetovnim jezikom. V državi se preosnavlja nad 40 zavodov v nove realne gimnazije; med 343 gimnazijami je letos že 88 takih zavodov, torej dobra četrtina, dočim jih je bila lani šele ena petina. Tako napredujejo drugod s potrebami in kulturnimi zahtevami sedanjega časa, pri nas pa stojimo in čakamo. Naj bi se za enkrat vsaj v Ljubljani ustanovila realna gimnazija; starši jo že nestrpno pričakujejo.

+ **Stavka v Vevčah.** Na naš polnoma stvarni članek o stavki v Vevčah, je odgovoril »Slovenec« s surovostmi, kakor je to že pri njem v navadi, kadar nima stvarnih protargumentov. Očita nam, da je naš članek pisan tako, kakor da bi ga bil inspiriral kak akcijonar nemškega karteia avstrijskih papirnic. Toda

»wie der Schelm...« velja tudi v tem slučaju. Mi še danes trdimo, da so klerikalci uprizorili to stavko, ki je pri sedanjih gospodarskih razmerah v največjo škodo delavstvu in v interesu tovarne. Kar se tiče papirne industrije, je nepobito dejstvo, da se je konzum in torej tudi eksport papirja na Balkan znatno znižal, nadalje da je vevška papirnica skoraj izključno eksportirala na Balkan. — Kako pa je lanska kriza učinkovala na papirno industrijo sploh, je pač najbolje razvidno iz dejstva, da je poprečna kurzna vrednost akcij papirne industrije na dunajskem trgu znašala leta 1911. 174/30% nominalne vrednosti, dočim je znašala l. 1912. 171/30%, torej za 270% manj. Za papirno industrijo je že to znatno nazadovanje, ker je gotovo, da z napredujočo kulturo rase tudi konzum papirja. In če nima vevška papirnica naročil, tedaj pač ne bo izdelovala papirja, da bi ležal v skladiščih in je zanj bolje, da preneha delati. Vse te okoliščine pač najbolj dokazujejo, da je vodstvu vevške tovarne zelo ljub, da delavstvo stavlja, ker mu ni treba plačevati mezd. In če trdi »Slovenec«, da akcije Leykamove družbe ne stoji zaradi tega višje, ker družba noče ugoditi zahtevam vevškega delavstva, tedaj trdimo mi, da bi akcije padle, če bi tovarna morala plačevati delavstvo, ne da bi imela dobiček od tega. In ravno vsled tega je tovarna izzvala stavko, ki jo zdaj razni klerikalni mogotci v sporazumu z raznimi merodajnimi osebami tovarniškimi vzdržujejo. Klerikalci čakajo, kakor smo že poudarjali, da se bo gospodarska kriza polegla in da bo morala tovarna vsled novih in skoraj gotovo večjih naročil delavstvo sprejeti. In ta efekt bodo klerikalci izrabili ter kričali, da so oni to dosegli. Ves ta nesrečni in navidezni uspeh bodo seveda potem pripisovali predvsem dr. Šusteršiču, ki zastopa kot državni poslanec ta okraj. Velik del delavstva je pa že danes prepričan, da je vsa stavka, ki jo je povzročilo vodstvo tovarne s pomočjo klerikalcev, velikanska komedija, ki jo igrajo klerikalci z ubogim delavstvom, ki morajo v mrazu in zimi stradati. Mi vprašamo: Ali je mandat dr. Šusteršiča toliko vreden, da se več sto delavcev, žen in otrok požene na cesto, v bedo?

+ **Balkanske zmage** so našim prijateljem Nemcem docela zmedle glave. Ko so prišle prve vesti o bolgarskih in srbskih zmagah na balkanskih bojiščih, je nemškemu časopisju kar sapo zaprlo. Preje polne hvala o izvršni kakovosti turške armade, ki so jo izvežbali v vojaški stroki na vrhuncu stoječih pruski častniki, so sedaj jeli neumljeno kritizirati organizacijo turške vojske, obenem pa so priznavali, da je tako bolgarska kakor srbska armada tako izborna izvežbana in takšne strokovne in moralne kakovosti, da se lahko uspešno kosa z armadami zapadnih velesil. To priznanje je nemškim listom ušlo v trenutku prvega presenečenja, prve frapiranosti. Sedaj jim je že žal za to izjavo, žal jim je, da so, če tudi samo v hipu frapirani, vendar enkrat spregovorili pošteno besedo tudi o Slovanih. Zato skušajo to, kar so takrat »zagrešili«, po moznosti popraviti ter uspehe Bolgarov in Srbov predstaviti kot tako majhne in neznamne, da o njih splah ni vredno govoriti. Tako piše na primer »Sarajevoer Tagblatt«, ki je v zadnjem času postal najstrupenejši pangermanski organ, med drugim: »Inferiornost nasprotnika še ni razlog, da bi se smela zmagovalni stranki pripisovati superiornost, od katere je tako oddaljena kakor je Čimboraso visok. Balkanske armade so v primeri z zapadno evropskimi armadami oborožena — črna vojska, milica. Kako pa je z disciplino v teh balkanskih armadah, o tem pa nam nudijo govoreče dokaze — afera v Prizrenu (Smok še torej vedno govori o Prochaskovi aferi, dasi bi imel dovolj vzroka, da bi o nji molčal! in druge razbojniške in moralne afeze... Zavezniki so vedno številno nadkriljevali Turke. Turčija je imela samo na papirju trdnjave. Lozengrad je bil »ein Lehmputzen«, o katerem se je samo govorilo, da je nepremagljiva trdnjava...« Torej Lozengrad je nemškim sovenom »ein Lehmputzen« zato, ker so to trdnjavo zavzeli Bolgari, in če pade tudi še Odrin, se bo tudi ta trdnjava v nemških listih kar preko noči izpremenila v — »Lehmputzen«! Privoščimo nemški gospodi to nedolžno veselje, da farba samo sebe, da mi se celo veselimo, ako naši Nemci igrajo vlogo ptiča noja. Bo že prišel še čas, ko bodo spoznali, kaj so Jugoslavlani!

+ **Kotliko zemlje je osvojila srbska vojska?** Vsakdo ve, da je zmagovalna srbska vojska zavzela Prizren, Skopje, Drač, Bitoli, da je osvojila vso Staro Srbijo, pol Albanije in pol Makedonije. Marsikateremu izmed nas pa ni znana ne lega, ne oddaljenost osvojenih mest in krajev. Zato prinašamo tu po splitski »Slo-

bodi« nekaj podatkov o oddaljenosti osvojenih krajev od Belgrada. Daljava od Belgrada do Novega Pazaria odgovarja točno oddaljenosti Belgrada od Sarajeva. Od Belgrada do Mitrovice v Stari Srbiji je — seveda v značni črti — daleč kakor od Belgrada do Požege v Slavoniji. Od Belgrada do Prištine je prav tako daleč, kakor iz Belgrada v Banjaluko. Ako vzamemo povsodi Belgrad kot izhodiščno točko, je Djakovica v isti daljavi, kakor Mostar, Prizren kakor Dubrovnik, Skopje kakor Bosanski Novi, Lješkak Split, Veles kakor Zagreb, Drač kakor Zader, Bitolj kakor Maribor na Štajerskem.

+ **Državna obrtna šola v Ljubljani.** Minister za javna dela je imenoval inženirja Viktorja Trušeka za učitelja v IX. činovnem razredu na tukajšnji državni obrtni šoli.

+ **Iz ljudskošolske službe.** Za provizoričnega učitelja v Višnji gori je imenovan bivši suplent v Kostanjevici Ivan Stegovec.

— **Pogreb ces. svetnika Ivana Murnika.** Včeraj so spremili k zadnjemu počitku ces. svetnika Ivana Murnika. Nepregledna je bila množica, ki je doprivedila blagega pokojnika k njegovi nepozabni soprog. Žalost je navdajala vse te njegove prijatelje in čestilce, vsaj so izgubili enega najboljših iz svojega kroga. Tudi nebo se je žalostilo ter rosilo drobne solze na cvetke, s katerimi so okrasili to zadnjo pot pokojnikovo... Pogreb je bil impozanten, kar je pač najboljši dokaz, kako priljubljen je bil povsod, vsaj pa tudi njegovo zlato srce ni poznalo sovraštva. Nikdar ni vprašal, kakšnega mišljenja je bil ta ali oni, ki je iskal pri njem pomoči in podpore... Na čelu spreveda so šle tri majhne, črno oblečene deklice, ki so nosile venec »Oblačilnega društva«, ki mu je pokojnik posvetil toliko moči. Pred krsto sta korakala ljubljanski Sokol z zastavo in pa radovljiški Sokol z zastavo, na to pevski društvi »Slavce«, »Ljubljanski Zvon«, šišenska Čitalnica, ljubljansko gasilno in reševalno društvo in več deputacij gasilnih društev. Tudi učenci c. kr. drž. obrtne šole s proforskimi zborom so se udeležili pogreba. Med onimi, ki so izkazali pokojniku zadnjo čast, so bili: župan ljubljanski dr. Ivan Tavčar z mnogimi obč. svetniki in magistratnimi uradniki, deželni predsednik baron Schwarz in dvorni svetnik grof Chorinsky z uradniki dežel. vlade, dežel. odbornika dr. Triller in dr. Zajec s številnimi deželnimi uradniki, dvorni svetnik Kliment, državni poslanec dr. Ravnihar, deželni poslanci dr. Novak, Supančič in drugi, zastopniki trg. in obrtne zbornice, na čelu jim predsednik Ivan Knez in več svetnikov, dr. Majaron za odvetniško zbornico, notar Plantan za notarsko zbornico, dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški za društvo zdravnikov, kralj. svetnik Povše in ces. svetnik Pirc za kmetijsko družbo. Nadalje smo opazili ravnatelja Ivana Hribarja, prošta Elberta, dvornega svetnika Hubada, dvor. svetnika Levčnika, dežel. šol. nadzornika Levca, msgr. Toma Zupana, ravnatelje vseh srednjih šol ljubljanskih, ravnatelje Avstro-Ogrske banke, Kreditne banke, Jadranske banke in drugih denarnih zavodov. Slovensko trg. društvo »Merkur« se je pogreba korporativno udeležilo ter mu zapelo pred hišo, v cerkvi in na pokopališču. Zveza gas. društev, družba sv. Cirila in Metoda, Branihor, Domovina, Glasb. Matica, inž. društvo, Slov. Matica, Zveza slovenskih pevskih društev, Slov. žensko društvo, dijaška kuhinja v Kranju, Rdeči križ, nar. napredna politična društva ljubljanska in več drugih društev je poslalo deputacije. Pogreba se je udeležilo tudi odposlanstvo radovljiškega meščanstva in pa župan postojnski Lavrenčič. Pokojnika je spremlilo tudi mnogo dam in drugega občinstva. V duhu pa so prisostvovali mnogi in mnogi, ki so se spominjali onih dobrot, ki jih je izkazal pokojnik. In v tem spominu, v svojih dobrih delih bo živel pokojnik med nami...

— **Mesto venca** na grob pokojnega g. ces. svet. Ivana Murnika je daroval g. Ivan Hribar, ravnatelj banke »Slavije« in predsednik »Ljubljanske kreditne banke«, za »Radogaja« 20 kron. Darilo smo izročili našemu upravništvu.

— **Maše zadušnice po pokojnem ces. svetniku Ivanu Murniku** se bodo brale v sredo dne 22. t. m. ob 9. dopoldne v frančiškanski cerkvi.

— **Pretepanje v šoli.** Poroča se nam, da je v ponavljalni šoli na Orabnu v četrtki dobil katehet Janc pri nekem učencu knjižico iz šentjakobske knjižnice. Dasiravno res ni prav, da se bavijo učenci med podukom z drugimi stvarmi in zaslužijo tak učenec kazni, ne vemo kdo je katehetu Jancu dal pravico pretepati učence v šoli. Vzel je dotičnemu

učencu knjižico in ga začel z njo pretepati po glavi in kamor je padlo zraven pa zmerjal šentjakobske prebivalce z liberalci in drugimi čednimi priimki. Toliko za danes katehetu Jancu, da ne bo mislil, da sme v šoli počenjati, kar hoče. Če bi ta svarilni opomin ne izdal, se bodo našla druga pota, da se mu pove kakšno ne sme biti obnašanje učitelja mladine.

— **Umrli** je danes oče gospe Levce, vdove merosodnika in g. Majcna, gostilničarja, gospod Janez Majcen, posestnik v Rožni ulici št. 13 v Ljubljani, v lepi starosti 97 let, gotovo najstarejši mož v Ljubljani. Bil je blagega značaja in skrben oče svojim otrokom. Naše sožalje.

— **Za knjižnico Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj** sta darovala knjige gospe Dragotina Gorjanova (Goriška klet) in g. dr. Konstantin vitez Foedransperg, zdravnik (v drugič). Obema se odbor za njihovo požrtvovalnost najiskrenejše zahvaljuje, in upa ter prosi, da bi jima sledili v tem rodoljubnem zgledu tudi drugi, ki bi gotovo lahko pogrešali to in ono knjigo.

— **Fantovski nles** priredi šentjakobski fantje na pustno soboto, dne 1. februarja pod pokroviteljstvom župana iz Kurje vasi in guvernerja s Prul pri Česnovarju na Dolenjski cesti.

— **Za vojaške na mejah** se je doslej nabralo na Kranjskem 13.648 K 18 vin.

Tatvina v Dolenjem Logatcu. V nedeljo 19. t. m. priklital se je iz Ljubljane France Werdau, 41 let star, samski, doma iz Št. Jurja na Spod. Štajerskem, v Logatec in se vstavil v hotelu pri Kramarju. Ondi je popil škodelico kave in se odpravil naprej po cesti v Trst. Grede mimo hiše gosp. Ivana Sicherla, vstopil je v hišo, šel po stopnicah v prvo in dalje v drugo nadstropje in vstopil v stanovanje gosp. Sicherla. V prvi sobi je našel etui za smotke in operno kuralo, iz te sobe podal se je v sobo na desno, prebrskal šifoner in se podal od tod v spalno sobo gospoda Sicherla. Tu je našel bogat plen. Na mizi je ležala kasetna z različnim nakitom. Pobral je kar od kraja vse škatljice z vsebino vred, pobral iz nočne omare prstane in uhane in hitro odkril proti Gor. Logatcu. To se je zvršilo med 9. in 10. uro dopoldne. Gospod Sicherl je bil med tem časom z gospo v pisarni v pritličju svoje hiše. Gospa je pač slišala korake po stopnicah, ni pa šla gledat, kdo da hodi po stopnicah, ker je mislila, da je prinesel pismonoša pisma stranki in prvega nadstropju. Stranka v prvem nadstropju in posli so bili pa pri maši, tako da razun zakonskih Sicherl ni bilo v celi hiši nikogar doma. Slučaj nanese, da se gosp. Sicherl poda takoj po odhodu tate v svoje stanovanje v drugo nadstropje in najde na stopnicah etui z zlatim zaslužnim križcem, kateri je tatu med odhodom odpadel. Sumljivo se je zdelo gospodu Sicherlu, da se nahaja križec na tem nenavadnem prostoru, šel je z zlo slutnjo iskat svojo zlatino in opazil takoj zločin. Tat je pobral zlato damsko uro z verižico, 4 damske prstane in 2 gospodova prstana, nadalje dva para damskih uhanov, med temi en par briljantnih uhanov, visoke vrednosti. Škoda, povzročena po tatu, se ceni na 2500 kron. Predzrega obiskovalca ni opazil nihče, zasledovanje je bilo radi tega oteženo. Gospod Sicherl je naznanil tatvino orožnikom in brzojavil orožniškim postajam na Vrhniko in Planino. Logaška žandarmerija je takoj odposlala dva orožnika, eden se je podal z vozom proti Vrhniki, drugi, gospod stražmojster Valenčič, se je vseh del v avtomobilu gosp. Sicherla in se podal proti Planini zasledovati potepuhe, katerih je nekaj korakalo v teku dopoldneva skozi Logatec. Tej ekspediciji pridružil sem se tudi jaz in smo se ob pol 1. popoldne s tovrnim avtomobilom odpeljali proti Planini z namenom, med potjo po neznanem storišču poizvedovati in vsakega sumljivega popotnika temeljito preiskati. Sreča nam je bila mila. Na državni cesti med Kalci in Garčarjem dohitimo pešca, oblečenega v čedno sivo športno obleko, z rumenimi usnjatimi gomašnjami in rumenimi čevlji ter usnjato čepico na glavi. Ustavimo se pri njem in izstopivši gosp. stražmojster Valenčič, ga vpraša po dokumentih. Osumljenec nam pokaže neko pisanje, gospod orožnik ga preiskuje in najde takoj ukradeno zlato uro. Nadalje preiskovanje in stikanje po žepih spravi v kratkem na dan zlato verižico, ukradene uhane itd. Tat je spočetka proti preiskavanju protestiral, potem pa v pričo najdenega vsega okradenega blaga tatvino priznal. Seveda smo tata takoj vzeli s sabo in ga oddali c. kr. okr. sodišču v Logatcu. Werdau je že star grešnik. Bil je že trikrat radi tatvine kaznovan. Enkrat 3 leta v Gorici, 2 leti v Bolcanu (Bozen, Tirolsko), potem zopet 20 mesecev v Gorici. Prišel je 6. de-

cembra l. l. iz zapora v Gradiški. Sodnijska preiskava bo dognala, kakšne grehe ima še na vesti in kaj le znati se med tem časom pokradel. Logično in pa vsem prebivalcem hiš ob državni cesti bodi ta slučaj v svari in opomin, da naj svoje hiše dobro zapirajo, ker te popotne sodre in sumljivih eksistenc je ob vsakem času, zlasti pa pozimi polna cesta.

Kinematograf »Ideal«. Danes nov, krasni spored z dosedaj najboljšo senzacijsko dramo Nordiskfilm & Co. »Velika senzacija ali cirkusko življenje«. — Dalje naravnost posnetki »V angleški farmi«, »Zurnal Pathé«, komičnimi slikami: »Originalna pah-ljača«, »Razvajeni samec«, »Prva ljubezen« in dramo »Kopa in njen prijatelj«. Končna slika velika komična učinkovitost z Lehmanom.

Izgubljen in najdeno. Vajenec Josip Slatnar je izgubil prost bankovec za 10 K. — Inženir gosp. Gustav Jurman je izgubil denarnico z manjšo vsoto denarja. — Marija Urabič je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Inženir g. Rudolf Hille je izgubil tula - uro s kratko verižico z različnimi obeski. — Šivilja Marija Tomšič je našla moško žepno uro.

Popravljamo. V včerajšnjem poročilu o prispevku 20 K — za kamen z Lunovca, se je vrnila tiskovna napaka: vsoto je poslal gosp. kr. profesor v p. Anton Hrčič, ne Kržič. V izkazu dohodkov za mesec december l. 1912. je tiskovna pomota izpustila, da je poslala moška podružnica Trbovlje 90 K.

Vodstvo tukajšnjega generalnega zastopa c. kr. priv. zavarovalne družbe »Avstrijski Feniks« na Dunaju je prevzel gospod Vladimir Fischer. Več v inseratu.

Razne stvari.

* **Stavka v plinarni.** V Krakovu so začeli stavkati delavci in uslužbenci mestne plinarne zaradi preniških plač. Plinova razsvetljava je nemogoča na ulicah in v zasebnih hišah.

* **Velika avtomobilska nesreča.** Pri Lipskem je trčil neki avtomobil v tovorni voz. V avtomobilu so bili 4 častniki, od katerih so obležali trije mrtvi, eden pa smrtno ranjen. Ubita sta tudi oba konja tovornega voza. Nepoškodovan je ostal voznik tovornega voza, sofer pa, ki je nesrečo zakrivil, je pobežnil.

* **Železniška nesreča.** Iz Velike Kaniže poročajo: Nedaleč od postaje Szent Laszlo je mešani vlak zadel ob tovornega. Osem vozov je bilo poškodovanih, en prevodnik pa usmrčen.

* **Iz vlaka padei.** Iz Tridenta poročajo: Poročnik l. tirolskega lovskega polka Franc Oberleitner je med vožnjo padel z vlaka. Z levo nogo je prišel pod vlak, ki se mu je popolnoma zmečkala.

* **Viharji.** Promed med pristanišči ob Črnem morju je vsled silnih viharjev popolnoma ustavljen. O velikem viharju poročajo tudi iz Amerike. Posebno veliko škodo je napravil hud vihar v New Yorku, ki je zahteval več žrtv. Nekega pasažirja je vrgel vihar tik pred avtomobil, ki ga je povozil in usmrtil, nekega mornarja pa je vrgel vihar raz krov parnika v morje, kjer je po dolgem boju z razburkanim morjem utonil, ker mu ni mogel priti niče na pomoč.

* **Pallos.** Afera večmilijonskega goljufa Pallosa iz Budimpešte vzbuja vedno večjo pozornost in se še vedno odkrivajo doslej še neznane goljufije. Preiskava je med drugim tudi dognala, da je povodom padca izgubil celo svoje premoženje v znesku 600.000 K tudi državni poslanec Varady, ki se je na Semeringu ustrešil, o katerem se do sedaj niso izvedeli, zakaj je izvršil samomor. Uslužbenec Pallosa, ki so v preiskovalnem zaporu, so izpovedali, da jim je Pallos obljubil 25% dobička od ponarejenih akcij. Ponarejene akcije v znesku okroglo 3 milijone kron, so plačane skoro po vseh provincialnih bankah. Tudi pri več večjih podjetjih v glavnih mestih so se pojavile vsled padca firme Pallos, čigar goljufije znašajo skoro 8 milijonov kron, težkoče glede izplačil. V zadnjem času so izvedeli, da je ogoljufal Pallos tudi neko premožno družbo za več kot 100.000 K. Preiskave se bodo nadaljevale, v kratkem bo aretiranih še več oseb.

* **Drama pri ljubici dušnega pastirja.** V Agensu se je baje v petek zvečer usmrtil neki duhovnik pri svoji ljubici ge. Crespy. Ga. Crespy je samomor sama naznanila, preiskava pa je dognala, da se je vršila na stanovanju ge. Crespy ljubezenska drama, katere podrobnosti še niso znane.

* **Velikanska beda.** V V. dunajskem okraju so odkrili na neki novi stavbi strahovito dramo. V tej novi stavbi so kurili, da se stanovanjja osuše. Po noči so se splazili v neko sobo delavci, ki so bili brez strehe ter polegali okoli odprtega ognja. Zjutraj

so našli vseh osem delavcev brez zavesti. Dva delavca sta bila že mrtva, šest jih je bilo v smrtni nevarnosti. Posrečilo se je spraviti do sedaj 4 delavce k zavesti, pri ostalih dveh pa so ostali tozadevni poskusi do sedaj brezuspešni.

* **Grozovitosti vojaka.** Iz Nevesinja v Hercegovini prihajajo naravnost neverjetno strahovite vesti. V mali vojašnici je izvršil v petek neki poddesetnik 18. pešpolka celo vrsto grozodejstev. V sobi, kjer je bil nastanjen s svojimi tovariši, je začel kar naenkrat brez vsakega povoda streljati in je na mestu ustrelil tri svoje tovariše. Poklicali so stražo, ki je hotela vdreti v sobo, poddesetnik pa je tudi na njo streljal kakor divji ter je bil en vojak pri priti mrtev. Nato je poglaval s puško v roki vojake iz mla vojašnice ter zabarikadiriral dohod. Začelo se je pravo obleganje, pri katerem so bili še trije vojaki ranjeni. Vojaki si končno niso mogli drugače pomagati, kakor da so v soboto zažgali en del vojašnice, na kar se jim je posrečilo vdreti v sobo, kjer so našli poddesetnika ustreljenega. Vzroki njegovega blaznega dejanja so še neznani. Skupaj je bilo 5 vojakov usmrčenih, eden je bil težko, dva pa sta bila lahko ranjena.

Izkaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

14. januarja: Upravništvo »Slovenskega Naroda« 10 K 42 v; gosp. Peter Strel, trgovec v Mokronogu je nabral 14 K 31 v. 20. januarja: Iz nabiralnika ge. Franje Cirman, posestnice iz St. Vida 112 K 40 v, skupaj 137 K 13 v, preje izkazanih 46.645 K 48 v, skupaj 46.782 K 61 v.

Telefonska in brzojavna poročila.

Nadvojvoda Rainer.

Dunaj, 21. januarja. Zdravstveno stanje nadvojvode Rainerja se ponoči ni poslabšalo, vendar je skrajno resno in je le malo upanja, da se bo posrečilo sivolasemu nadvojvodi rešiti življenje. Jutranji buletin poroča o zboljanju v osebem razpoloženju.

Dunaj, 21. januarja. Danes opoldne so poročali listi, da se je zdravstveno stanje nadvojvode Rainerja zboljšalo tako, da je upati, da je križa prekoračena in je pričakovati, da nadvojvoda v kratkem popolnoma okreva, če ne pride do kakih komplikacij.

Gospodarski odsek.

Dunaj, 21. januarja. V narodnogospodarskem odseku je predložil dr. Krek zakonsko predlogo o združniških kreditnih centralah. Čehi so pričeli z zavlačevalno taktiko ter je predlagal dr. Franta, da naj se predlogi natisnejo, seja pa za 4 tedne odloži. Dr. Frantov predlog je obveljal.

Mali finančni načrt.

Dunaj, 21. januarja. V parlamentu se je vršilo včeraj posvetovanje o dotacijskem ključu za razdelitev višjega donosa novih davkov. Sklenilo se je, da se razdeli 35 milijonov kron po ključu iz leta 1901, štiri milijone po ključu prebivalstva in 15 milijonov po konsumnem ključu. Kakor znano se računa, da bo 54 milijonov več dohodkov.

Odsek za socialno zavarovanje.

Dunaj, 21. januarja. Včeraj je imel subkomite za prehodne določbe odseka za socialno zavarovanje sejo ter se je določilo, da se določbe glede enkratne odškodnine vporabi jo tudi za poškodovance oziroma za ponesrečence ostale, katerim se je nesreča zgodila pred pravomočnostjo zakona.

Borza.

Dunaj, 21. januarja. Z ozirom na negotovi politični položaj je tendirala borza danes zelo rezervirano.

Tirolski deželni zbor.

Inomost, 21. januarja. S krščansko socialne strani se poroča, da se tirolski deželni zbor v kratkem zaključil. Lani se je namreč samo odgodel, vsled česar bi moral priti sedaj na vrsto isti drevni red, ki so ga takrat Italijani obstruirali. S formalno zaključitvijo deželnega zbora bi pa mogel priti na vrsto nov dnevni red.

Ogrski finančni minister demisioniral?

Dunaj, 21. januarja. Tu se govori, da namerava ogrski finančni minister dr. Teleszky demisionirati. Če se Lukacsu ne posreči Teleszkyja pregovoriti, bo prevzel sam finančni portfelj.

Budimpešta, 21. januarja. Uradna ogrska korespondenca demitira vest, da je Teleszky podal demisijo.

Lukacs v Opatiji.

Budimpešta, 21. januarja. Iz Opatije poročajo: Ko se je hotel mi-

nistrski predsednik Lukacs v nedeljo peljati iz Lovrane na Reko, se je zbraja v lovranskem pristanišču velika množica gostov Madžarov in delavcev, ki je hrupno demonstrirala proti njemu in mu klicala: »Proč! Tiszov hlapec!« Lukacs se je umaknil množici nazaj v hotel ter od tam telefonično poklical iz Opatije detektive in policijo, ki je množico razgнала, nakar se je šele mogel odpeljati na Reko.

Ogrski ministrski svet.

Budimpešta, 21. januarja. Danes se je sestel ministrski svet, ki se je bavil z ozirom na jutrišnje otvoritev zbornice s političnimi vprašanji, zlasti tudi z diferencami v kabinetu samem. Navzlic oficijoznim dementijem vztrajajo listi pri svoji trditvi, da bo Telesky v kratkem demisioniral in da bo prevzel njegov portfelj Lukacs sam. Lukacs odda nato notranje ministrstvo državnemu tajniku Jakobffyju. Širi se tudi vest, da namerava odstopiti poljedelski minister Serenyi ter da bo njegov naslednik brat predsednika zbornice Koloman Tisza.

Ogrski vladni poslanci.

Budimpešta, 21. januarja. Bivši vladni poslanci, ki so izstopili iz vladne stranke so pozvali vlado, da naj suspendira debato o volilni reformi tako dolgo, da bodo zavladale normalne razmere.

Hrvaška kriza.

Zagreb, 21. januarja. Med hrvaškim ministrom pl. Josipovićem in grofom Hedervaryjem je prišlo v ministrskem svetu do burne debate glede rešitve hrvaškega vprašanja. Debat se je končala z akutnim konfliktom. Minister Josipović, ki je zastopal rešitev hrvaškega vprašanja s hrvaško - srbsko koalicijo, je dal ministrskemu predsedniku svoj portfelj na razpolago, kar je skoraj značilo, da bo predrl predlog Hedervaryjev, ki zastopa mnenje, da naj bi bil imenovan za bana bivši podban pl. Chavrak, ki bi imel nalogo združiti unijoniste, ki se zbirajo okrog dr. Tomašića, barona Raucha in Cuvaja v eno stranko. Ministrski predsednik Josipovićeve demisije ni sprejel in je odgodil posvetovanje.

Smrt člana magnatske zbornice.

Kološ, 21. januarja. Tu je umrl včeraj član magnatske zbornice Dominik Barcsay, ena najintresantnejših oseb ogrskega političnega življenja. Leta 1848 je moral pobegniti zaradi vstaje iz Sedmograškega. Mudil se je potem del časa v Italiji. V poslanski zbornici je bil dva desetletja član liberalne stranke.

Izstop iz katoliške cerkve.

Sibinj, 21. januarja. Na nekem shodu je sklenilo 220 članov Nemcev tukajšnje katoliške cerkvene občine izstopiti iz rimsko - katoliške cerkve. Vzrok leži v tem, da niso dobili dovoljne zastopa pri upravi cerkvene občine. Izrekli so tudi nezaupnico škofu Majlathu, dekanu princu Hohenlohe - Waldenburg in samostanskemu ravnatelju Bilinskemu.

Drama v Nevesinju.

Dunaj, 21. januarja. Iz Nevesinja prihajajo sledeče podrobnosti. Titularni poddesetnik Rzakabek je bil v nedeljo popoldne na straži v neki leseni baraki. V sobi so bili samo še 4 infanteristi. Naenkrat je stopil poddesetnik k svoji postelji, snel puško, jo nabasal se vlegel na tla in komandiral »Einzelfeuer« ter začel streljati. Predno so se vojaki zavedli so bili že trije smrtno nevarno ranjeni. Samo enemu se je posrečilo uteči. Ta je poklical stražo, ki je poznala Rzakabeka, naj se uda. On pa je odgovoril s streljanjem. Pričela se je prava bitka, v kateri je dobil poddesetnik več krogelj. Ena krogla je zadela svetilko, ki se je razbila ter zažgala barako. V boju so bili ranjeni 4 infanteristi, med njimi 2 težko, eden umira. Vsega skupaj je bilo oddanih 80 strellov. Ob 4. zjutraj so našli Rzakabeka sežganega v baraki.

Hohenzollern in Cumberland.

Karlsruhe, 21. januarja. Zdi se, da se pripravljajo velik političen dogodek. Princ Maks badenski, stric velikega vojvode, ki je poročen s princeso Mary Luizo angleško in irsko, deluje že del časa za sprijaznjenje med hišama Hohenzollern in Cumberland. Včeraj sta se srečala tu princ Adalbert Pruski in princ Ernest Cumberlandski ter sta konferirala zaradi sprijaznenja obeh hiš.

Smrt slovanskega publicista.

Petrograd, 21. januarja. Znani slovanski publicist in profesor na varšavskem vseučilišču Ivan Filevič je danes tu umrl.

Francosko ministrstvo.

Pariz, 21. januarja. Briand je sprejel ministrsko predsedstvo. Novi kabinet bo najbrže sestavljen sledeče: Predsedstvo in notranje Briand; Justica Barton; zunanje Ribot; al. Jonnart; vojna Etienne; mornarica Baudin.

finance Clotz; nauk Steeg; javna dela Jan Dupuy; trgovina Morel; poljedelstvo David; kolonije Guisthan; socialno - politične zadeve Besnard. Delcassé je definitivno odklonil sprejeti kak portfelj.

Kabinet Briand?

Pariz, 21. januarja. Kljub vsemu prizadevanju Brianda in Poincaréja ter predsednika Fallièresa odklanja Bourgeois prevzete zunanje ministrstva. Delcassé pa ne mara obdržati mornariškega ministrstva, niti noče prevzeti vojnega ministrstva. Oba se sklicujeta na slabo zdravje. Tudi Lebrun se brani prevzeti vojno ministrstvo. Kljub temu upa Briand, da bo mogel v kratkem definitivno odgovoriti.

Italija in Francija.

Milan, 21. januarja. »Secolo« poroča, da je odbor družbe prijateljev francoske predložil Poincaréju program za neko francosko - italijansko pobratsko slavnost, ki naj bi se vršila v Milanu. Glavna govornika sta Pichon za Francijo in Barzilai za Italijo. Poincaré se baje za to slavnost zelo zanima in je obljubil pomoč francoske vlade.

Kitajska in Mongolska.

Petrograd, 21. januarja. Član tu se mudečega mongolskega odposlanca izjavlja, da so glasom njegovih informacij vesti iz Urge v prodiranju Kitajcev proti Mongolski neresnične, ker je mogoče karavansko cesto iz Kalgana v Urgo vporabljal še spomladi.

Priseljeniški zakon.

New York, 21. januarja. Ameriški senat je od reprezentacijske hiše sprejeti priseljeniški zakon odklonil, ker preveč omejuje priseljevanje ruskih in romunskih židov.

Panamski prekop.

Washington, 21. januarja. Oberst Goethals je izjavil v mornariškem komiteju, da je treba za varstvo Panamskega prekopa 25.000 mož v stalnih obpanamskih garnizijah. Po dosedanjih načrtih bi zadostovalo 8000 mož. Goethals utemeljuje svoj predlog s tem, da bi bili v slučaju, da izgube v kaki vojni Zedinjene države prevlado na morju, navezani samo na garnizijo in bi od Zedinjenih držav ne dobili nobene pomoči. Najvažnejši del prekopa so zatvorine, ki morajo biti posebno močno zastražene. Veliko zanimanja je vzbudila izjava Goethals, ki pravi, da bi se prekop le težko držal, če bi izgubile Zedinjene države premoč na morju.

MED VOJNO IN MIROM.

Odgovor Turčije.

London, 21. januarja. Turški veleposlanik v Londonu Tefvik paša je dobil včeraj iz Carigrada brzojavko, nakar je takoj obiskal sira Edvarda Greya, s katerim je imel dolgo konferenco. Nato je konferiral francoski poslanik Cambon z Greyem. Baje gre za informacije glede odgovora Turčije na noto velesil. Konferenca veleposlanikov se zadnji čas ni sestala ter se sestane najbrže prvič zopet v sredo, ker pričakujejo takrat odgovor Turčije. Balkanski delegati izjavljajo, da mora pasti definitivna odločitev najkasneje do začetka februarja.

Rusija in Turčija. — Armenija. — Demonstracija pred Bospodom. — Odrin.

Carigrad, 21. januarja. Potrjuje se, da je ruski minister zunanjih zadev Sazonov v soboto opozoril turškega poslanika Turkan pašo, da je nujno potrebno, da sklene Turčija mir, sicer bi morala Rusija okupirati armenske vilajete in demonstrirati proti Turčiji z demonstracijo svojega brodograjskega pred Bospodom. Podobno izjavo je podal včeraj tudi ruski veleposlanik v Carigradu ministru Noradunghianu ter ga resno posvaril, da naj Turčija varuje svoje lastne interese. Včerajšnji turški ministrski svet se je bavil z rusko noto ter je sklenil, priporočati velesilam, da se zavzamejo za mešano upravo Egejskih otokov po vzorcu Krete. Glede Odrina je predlagala porta skupno upravo muhlimanov in Bolgarov. — Upravo naj vodijo posebni turški komisarji pod garancijo velesil. Nato je sultan povabil prestolonaslednika in več princev na posvetovanje v palačo, kjer so se posvetovali ob navzočnosti velikega vezirja o položaju.

London, 21. januarja. Nekateri inozemski listi so zadnje dni poročali, da protestirajo Srbi, da bi pripadeli Odrin Bolgarski. Srbski delegati izjavljajo sedaj oficijozno, da so vse te vesti zlobno izmišljene in da je Srbija z Bolgarsko popolnoma solidarna.

Vzrok zakasnitve note velesil.

Carigrad, 21. januarja. Vlada je pripravila vse, da stre vsak poskus vojaške in mladoturške stranke, upreti se mirolnemu naziranjju vlade. Sedaj se šele izve, zakaj so

vleposlaniki odlagali tako dolgo izročitev kolektivne note. Izvedelo se je namreč, da nameravajo mladoturki puč in da so bile na porti položene bombe.

Albanija.

London, 21. januarja. Balkanski zavezniški formulirajo sedaj svoje zahteve glede mej Albanije. Grška in Črna gora sta svoje zahteve že formulirali. Srbija in Bolgarska storita to v kratkem. Črna gora zahteva, kakor znano Skader, Peč, Djakovico, Prizren in Sv. Ivan Meduo. Srbske zahteve se krijejo popolnoma z izvajanjem poslanika Jovanoviča, ki jih je izrekel prvič v intervjuu z urednikom »Slovenskega Naroda«. Grki zahtevajo mejo, ki pride južno od Valone na morje.

Jovanović v Belgradu.

Pariz, 21. januarja. Iz Belgrada poročajo, da je dospel poslanik Jovanović tja, da poroča o uspehu svojih pogajanj z merodajnimi dunajskimi krogi, ki so merila na to, dati inicijativo za novo prijateljsko in zaupno razmerje med obema državama. Jovanović je izjavil, da so ga merodajni krogi na Dunaju pač prijazno sprejeli, njegove predloge pa so hladno in z rezervo poslušali. To je vzbudilo v srbskih vladnih krogih razočaranje ter napravilo vtisk, da hoče ostati Avstrija rezervirana, dasiravno je napravila nekaj koncesij glede severnih mej Albanije. Srbija upa, da njeni zavezniki tako dolgo ne bodo demobilizirali tudi po sklenjenem miru, dokler ne bodo vsa Srbijo zadevajoča vprašanja glede mej Albanije definitivno uravnana.

Pomorska bitka.

Atene, 21. januarja. Admiral grškega brodograjskega Kunduriotis je brzojavil v Atene sledeče: Turško brodograjske je vrlo popoldne iz Dardanel in plulo proti Imbrosu, nato proti Lemnosu in je prišlo do 20 milj od Teneda. Grško brodograjske mu je plulo takoj nasproti.

Bitka se je pričela ob 11. uri 25 minut in je bila zelo huda. Okrog 1. popoldne se je pričelo turško brodograjske umikati, grške ladje so ga zasledovale. Ob pol 2. popoldne je bil boj končan in turške ladje so se umaknile zopet v Dardanele.

Ob 5. uri 10 minut je poslal admiral brezžično brzojavko: Mi smo turško brodograjske porazili in ga zasledovali skoro do morske ožine, v katero se je turško brodograjske v neredu umaknilo. Na naši strani je samo nekaj malih poškodb, turške poškodbe nam niso znane.

Zopet pomorska bitka.

London, 21. januarja. Listi poročajo, da se je vnela včeraj popoldne pred Dardanelami zopet pomorska bitka. Pri Galipolju je bilo slišati silno grmenje topov. Podrobnosti manjkajo.

Egejski otoki.

Atene, 21. januarja. »Agence d' Athènes« poroča: Prebivalci od Italijanov zasedenih otokov so sklenili na shodih obrniti se na velesile, da se od Italijanov zasedeni otoki priklonijo Grški. Enake korake so storili tudi prebivalci od Grkov zasedenih otokov.

V Epiru.

Atene, 21. januarja. Vojno ministrstvo objavlja, da se je bil včeraj pri Bizaniju hud boj in da je bila zlasti grška artilerija zelo uspešna. Popoldne so grške čete napadle vrhove pri Bizaniju ter vrgle sovražnika s holmov pri Lessiani in zasedli Lozzeni. Turki so se v neredu umaknili proti Bizaniju. Levo grško krilo prodira proti Manoliassi.

Carina za okupirane srbske pokrajine.

Belgrad, 21. januarja. V inozemskem časopisu razširjena vest, da pobira srbska vlada v okupiranih pokrajinah monopolne pristojbine in užutnino, ne odgovarja resnici. Vprašanje carine na blago, ki se vpelje čez Belgrad z zasedene pokrajine se je uredilo tako, da gre to blago carine prosto do prejšnje turške obmejne postaje Žbevac v transitnem prometu skozi Srbijo ter se tam zahteva samo 11% turška vrednostna carina. Glede blaga, ki se vpelje čez Solun, se srbska vlada še pogaja z grško vlado, da se za blago plača samo enkrat po turškem carinskem tarifu.

Bolgarsko glavno taborišče.

Sofija, 21. januarja. Bolgarsko glavno taborišče se je preselilo v Dimotiko.

Pritožbe Armencev.

Črnovice, 21. januarja. Armenško - orijentalna verska občina za Bukovino in Galicijo, ki obsega vso Avstrijo, je poslala zunanjemu ministru Berchtoldu memorandum, v katerem prosi vlado, da naj dela na to, da prenehajo grozne razmere v Turčiji napram Armencem. Poleg tega se pripravlja velika akcija, da odpošljejo Armenci deputacije na veliki kongres, ki se vrši meseca februarja v Parizu.

Društvena naznanila.

Zveza slovenskih ljudskih knjižnic v Ljubljani. C. kr. ministrstvo notranjih zadev je glasom razpisa z dne 18. novembra 1912. št. 38.492 potrdilo Zvezina pravila. Zvezin ustanovni shod se vrši dne 2. februarja 1913 ob desetih dopoldne v restavraciji »Novi svet« na Marije Terezije cesti v Ljubljani z naslednjim sporetom: Poročilo o dosedanjem delovanju. Volitev odbora. Čitanje pravil. Določitev prispevka članic. Slučajnosti. Na ustanovni shod so vabljene vse napredne knjižnice, čitalnice in društva, ki imajo knjižnice. Vabil se ne razpošilja. Priglaske k vstopu v Zvezo slovenskih ljudskih knjižnic sprejema S. Gregorčičeva ljudska knjižnica v Ljubljani, Wolfova ulica št. 10/I. kjer se dobe tudi vse potrebne informacije. Zveza slovenskih ljudskih knjižnic prične poslovati 3. februarja 1913.

Sokol v Štepanji vasi priredi v nedeljo, 26. prosinca predpustno veselico v vseh prostorih br. Josipa Anžiča (pri Šoršu) v Štepanji vasi. Nadejamo se obilne udeležbe od strani domačinov in Ljubljancev. Spored je prav mnogovrsten, tako da ne bo nikomur žal, da nas je posetil. Telovadci bodo nastopili v več skupinah. Za smeh in zabavo pa je prekrbljeno s komičnimi nastopi. Torej, v nedeljo vsi v Štepanjo vas! Na zdar!

Šišensko politično društvo »Vodnik« ima svoj redni občni zbor dne 25. januarja 1913 v sačonu pri Raci ob pol 8. zvečer. Vabijo se vsi somišljeniki, da se polnoštevilno udeležijo.

Telovadno društvo Sokol v Št. Vidu nad Ljubljano vabi svoje člane na redni občni zbor, kateri se vrši v nedeljo, dne 26. januarja 1913 ob 4. popoldne v gostilni pri Cirmanu (Lovrencu) v Št. Vidu. Bratje, udeležite se ga polnoštevilno! Odbor.

Prometno društvo v Kamniku priredi v sredo, dne 22. t. m. ob 8. zvečer v gostilni g. A. Cerarja, Prešernova ulica, svoj občni zbor. Priidite vsi, ki vam je mar prospeh društva ter povzdig in procvit čimdalje priljubljenejšega našega riesta kot zdravilca in letovišča. Odbor.

Pevsko društvo »Planina« priredi predpustno veselico dne 26. januarja 1913 v prostorih g. A. Lavriča »Planini«. Na sporedu je: Petje, šahovska loterija, ples, koriandolikorso itd. Začetek ob 7. zvečer. Vstop prost.

Telovadno društvo Belokranjski Sokol v Metliki priredi v nedeljo, dne 26. prosinca 1913 v prostorih Narodne čitalnice običajni plesni venček. Pri plesu bode sviral sl. metliški salonski orkester obenem dobi vsakdo pri blagajni šaljivo pokrivajo, tako da bode rajanje v dvoranah kot pri vstopu imelo predpustno lice. Ker se je veselčni odbor vsestransko prizadeval, da bode ta veselica ena najpriljubljenejših ter bode, kar se zabave tiče prišel vsak posamezni obiskovalec na svoj račun, nadeja se odbor, da se te veselice udeležijo ne le člani zunanjih odsekov, temveč tudi drugo cenj. občinstvo. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina za člane 50 v, nečlane 1 krono.

Prospeta.

Slovensko gledališče. Danes v torek (za abonente par) se na vsestransko željo zadnjih v sezoni ponovno Wagnerjeva velika romantična opera »Večni mornar« s primadono zagrebškega deželnega gledališča gđe. Miro Koroščevo kot gostom v vlogi Sente. Spričo izrednega uspeha njenega nedeljskega gostovanja je tudi za nočjo pričakovati velike udeležbe.

Izpred sodišča.

Kazemske obravnave pred državnim sodiščem.

Pokojninsko vprašanje orožnikov. Orožniški postajevođa v pokojku Franc Gregorčič iz Gorice se je pritežil pri državnem sodišču proti odločbi deželnoobrambnega ministrstva zaradi zvišanja pokojninskega zakona za orožništvo, ki je postal veljaven dne 14. junija 1910. Deželnoobrambno ministrstvo se je sklicevalo na to, da je zvišanje pokojnin starih vpokojencev možno samo v tem slučaju, če bi se po računu na podlagi pokojninskega zakona iz l. 1897 tako zvišanje izkazalo. Državno sodišče pa se je pridruživlo mnenju tožnika in je obsodilo deželnoobrambno ministrstvo na vplačilo tožene zvišane pokojnine.

Današnji list obsega 6 stran.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Zdravniško priporočilo.

Ako se zaradi nezadostne ali pomanjkljive prehranitve ali iz kakih drugih vzrokov otroci ne morejo prav razvijati, nobeno drugo redilno sredstvo ne zasluži večjega zaupanja nego Scottova emulzija iz ribjega olja, ki se je izobno obnesla za tvoritev in utjenje kosti in za jačjenje telesa. V njej obsežene redilne snovi pospešujejo rast krepkih, ravnih kosti in pčipirajo ves razvitek tako, da bodo otroci kmalu dobre volje in veseli capljali okoli. Otrokom ugaja Scottova emulzija; z veseljem uživajo sladko, smetnasto zmes.

SCOTTOVA EMULZIJA

je že skoro 40 let uvedena po vseh državah, odreja jo pre-mnogi zdravniki, ker je v vsakem oziru, za nesljiv in učinkovit izdelek.

Cena originalni steklenici 2 K 60 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 60 v. v pisarni znamkah do-bite od tvrdke SCOT & BOWNE, d. z. o. s. na Dunaju VII. sklicujejo se na naš list enkratno vpošiljatev pols-kušnje od kake lekarne

Serravallo

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepla živce, poboljša kri in je

rekonvalescentom in melokrvnim

zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

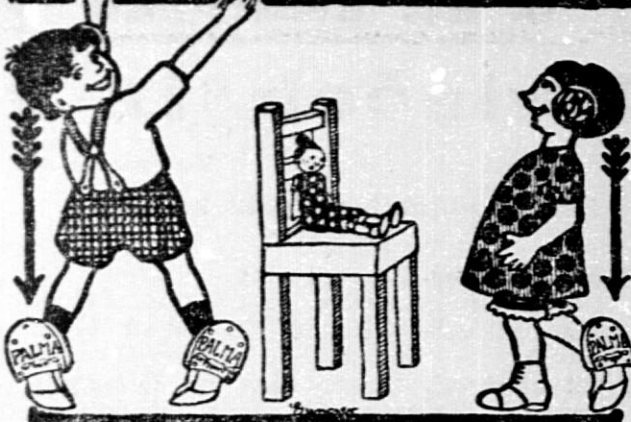
„Izborni okus.“

Večkrat odlikovano.

„Nad 8000 zdravniških spričeval.“

J. SERRAVALLO, t. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje. 87

Striček! teta! kaj se preprosi!
Palma-podpetnik je treba nositi!

Meteorološko poročilo.

Januar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
20.	2. pop.	732.7	3.6	sl. svzh.	oblačno
„	9. zv.	730.2	2.4	„	dež
21.	7. zj.	728.5	0.6	sl. szah.	oblačno.

Srednja včerašnja temperatura 2.0°, norm. —2.3° Padavina v 24 urah 16.0 mm.

Zahvala.

Za mnogobrojno srčno sočutje povodom bolezn in smrti našega ljubljene očeta, starega očeta, brata, strica in lasta, gospoda

Ivana Florijančiča
čevljarkega mojstra

ter za mnogobrojno udeležbo pogreba izrekamo vsem, ki so navzlic skrajno slabemu vremenu počastili rajnika, našo globoko zahvalo.

Osobito pa se iskreno zahvaljujemo prečast. gospodu župniku Vrhovniku za tolažilne obiske, sl. čevljarji zadrugi, slav. podpornemu in pogreb. društvu žel. in drž. uslužbenec v Ljubljani, karavanskim bratom in sestram za spremstvo, cenj. stanovskim tovarišem, nosilcem in darovalcem krasnih vencev.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1913.

Žalujoci ostali.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da e naš iskrenoljubljeni oče in stari oče blagorodni gospod

Janez Majcen
hladni in zemljiški posestnik

danes ob 6. uri zjutraj po kratki bolezni v starosti 97 let, previden s tolažili sv. vere, mirno zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnekega se vrši jutri v sredo, dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Rožna ulica št. 13. na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položi v rodnijsko rakev.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Jakoba. Blagemu rajnkemu prijazen spomin!

V Ljubljani, dne 21. januarja 1913.

Marija Leve roj. Majcen vdova c. kr. merosodnika hči, Mihael Majcen pos. in gostilničar sin, Ivanka Majcen roj. Gostinčar sinaha, Milan, Minka, Jelica, Gustelj, Stanke vnuki in vnukinje.

Prežalostnega srca javljajo podpisanci vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ožjo vest, da je njih iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, gospod

Anton Bodner

posesnik in strojevodja c. kr. drž. žel.

po kratki mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče danes v torek, dne 21. januarja ob 8. uri zjutraj v 47. letu starosti blago v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek, 23. januarja ob pol 3 uri pop. iz hiše žalosti sv. Jerneja cesta št. 48 na pokopališče v Dravljah. Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. 300

Prosi se tihega sožalja.

Spodnja Siška, 21. januarja 1913.

Ivana Bodner roj. Malavašić, soproga, **Anton Bodner**, sin.

Pogrebni zavod J. Rojina, Siška.

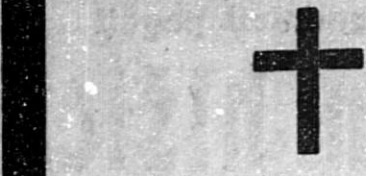
Skoraj nov

298

fotografski aparat

(9x12) se cenó prodá.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Globoko potrtega srca naznanjamo prežalostno vest, da je gospod

Ivan Zupan

nadučilj v Dolskem

danes dopoldne nenadoma izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v sredo, dne 22. januarja ob pol 10. uri dopoldne na pokopališču sv. Agate v Dolskem.

V Dolskem, dne 20. jan. 1913.

Žalujoci ostali.

Zahvala.

Za izkazana srčna sočutja ob izgubi našega nadvse ljubljene soproga, očeta, sina, brata, strica in svaka

Avgusta Železnikar

za krasne vence, kakor obilne obiske v bolezni, za vsa tolažila in za častno spremstvo do groba, izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo.

Posebno zahvalo izrekam pa za ves njih trud g. postajenačelniku Reparju, g. Jelencu in g. Ceteniku.

Kamnik, dne 15. januarja 1913.

Hedvika Železnikar.

Lepo posestvo z obrtom

se odda v najem pod ugodnimi pogoji v občini Begunje na Gorenjskem.

291 Pisma naj se pošiljajo:

Begunje, Gorenjsko, pošto ležeče št. 100.

Išče se za zakonska brez otrok

289

lepo stanovanje

3 sobe, kopalnica in pritikline. Lepa lega ob Tivoliju ali v sredini mesta. Tudi na 5 let. — Pisma pod „Mirna stranka“ upravništvu »Slov. Naroda«.

Skladišče se odda

s 1. februarjem 299

kakor tudi koncesija za gostilniško obrt.

Vegova ulica št. 6, I. nadstropje.

Sprejme se 288

prodajalka kruha

stara 25—30 let s kavcijo 100 kron.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Motor na bencin 4 PH rabljen, toda dobro ohranjen z vso opravo in

cirkularno žago

s transmisijo vred, se prodá po ugodni ceni. Kupci naj se zgledajo v Spod. Siški, Kolodv. ulica št. 181, kjer si jih lahko ogledajo se v porabi. Dopisi poštni predal 65, Ljubljana. 244

Zavoj s kožuhovino

se je zgubil dne 21. decembra 1912 od Emonske ceste na kolodvor. 284

Odda naj se proti nagradi pri gospici Emi pl. Fladung, Emonska cesta 2.

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfinišne izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdela tudi prave gorske in telovadsko čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera iproslan čevli. 287

P. n.

Dovoljujemo si Vas obveščati, da je dosedanji vodja našega generalnega zastopa v Ljubljani, gospod Josip Prosenc, radi trajne bolezni svoje mesto zapustil in da smo imenovali gospoda Vladimira Fischerja za tajnika naših družb in smo mu poverili vodstvo našega generalnega zastopa v Ljubljani. Obenem smo odredili, da bode gospoda Fischerja nadomestoval gospod Franc Murko.

Z odličnim spoštovanjem:

Ces. kr. priv. zavarovalna družba na življenje

:: Ces. kralj. zavarovalna :: družba

Avstr. Feniks na Dunaju

Avstr. Feniks na Dunaju

Prodaja pod Rožnikom pri Ljubljani pod ugodnimi pogoji

2 majhni hišici

na lepem prostoru in z lepim vrtom.
Tomaž Čeh, Rožna dolina št. 267
pri Ljubljani. 132

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

„...“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi. „...“
Rezervni fond K 58.461.432-36 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje
čigar pisarne so v
lastne bančne hiši v Gosposki ulici št. 12.
Generalno zastopstvo v Ljubljani

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Šentjanški premož

na dom dostavljen

1 vreča 50 kg v kosih K 145 1 vreča 50 kg orehovca K 125.

Pri odvzetju 1000 kg ali več 10 h pri 100 kg manj.

Prodajalna pisarna v Dalmatinovi ulici št. 5.

Prava in neprava ljubezen.

Povest. — Spisal Blaž Pohlin.
Cena broš. 1 K 60 vin., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Opator praporščak.

Zgodovinska povest. Spisal Iv. Remec.
Cena broš. 1 K 80 vin., vez. 2 K 70 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Ti najnovejši zabavni in veseli knjigi priporoča najtopleje
Narodna knjigarna v Ljubljani.

Javna dražba.

V nedeljo, 26. t. m. ob 3. pop. se vrši v Sodražici št. 50
prostovoljna javna dražba nekdanjega

Lenčkovega posestva v Sodražici št. 89

obstoječega iz njiv, travnikov in hiše, ki je pripravna za vsake vrste trgovino in v kateri se že nahaja gostilna s trafiko in sodavičarska obrt, nadalje

posestva v Travnici gori

obstoječega iz hiše z gostilniško koncesijo, iz košenic ter obilo gozdnih parcel.
Kupci se vljudno vabijo k tej dražbi, kjer se jim nudi izvanredna prilika za nakup tega slovečega, dobro se obrestujočega posestva.

Razglas o prodaji.

Iz konkurznega sklada Leopolda Kolmanna v Ljubljani Sodna ul. 4.

se ima prodati celo skladišče blaga

sestoječe iz suknenega in drugega blaga, platna, zastorov, preprog, obiek za gospode, dečke in otroke, damskih srajc, miznih oprav itd. en bloc iz proste roke.

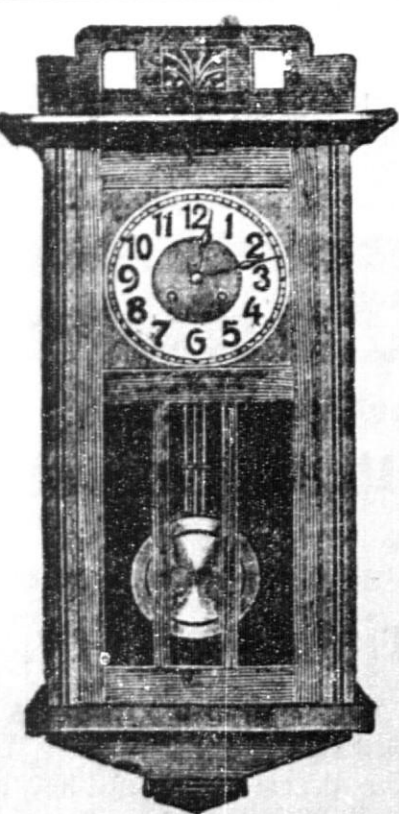
Vabijo se oni, ki kaj nameravajo kupiti, da vložijo svoje ponudbe do 30. t. m. pri podpisnem oskrbniku konkurznega sklada (Franca Jožefa 5), ter se tam morejo tudi vpogledati cenilni zapisniki.

Na željo sa lako ogleda skladišče blaga

Ljubljana, dne 18. januarja 1913

Dr. Otto Vallentschag
oskrbnik konkurznega sklada.

Ženini in neveste!

Najlepše poročno darilo je ura.

Poročni prstani.

F. Čuden

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

„UNION“ ure so najzanesljivejše.

„Zahtevajte moj najnovejši cenik.“

Odvetniški kandidat

s sodno in polletno odvetniško prakso
išče mesta.

Vstop takoj ali v doglednem času. Ponudbe na uprav. »Sl. Nar.« pod št. 1000.

Stanovanje

2 sobi s kuhinjo

se odda s februarjem pod ugodnimi pogoji. — Poizve se:

Ilirska ul. 22, II. nadstr., vrata 11.

V najem se odda prodajalniški

lokal

na Mestnem trgu.

Ponudbe pod „Lokal“ na upravništvo
»Slovenskega Naroda« 4808

Najfinejše rokavice

pravi francoski parfumi
in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinjši kakovosti.

948 Za obila naročila se priporoča

OTILIJA BRAČKO

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Matičanovi hiši.

Dr. Benj. Ipavic

asist. oddelk. za žensk. bole. in porod.
oddelk. deželne bolnice, 293

ne ordinira do preklica.

Vabimo

rednemu občnemu zboru

Posojilnice za sodni okraj

:: Velikolaški in okolico ::

registr. zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil

dne 9. februarja 1913 ob 2. uri

popoldne v posojilniški pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Volitev načelstva.
4. Čitanje revizijskega poročila Zadruga zveze.
5. Slučajnosti.

Ako bi ob določenih uri ne bil ta občni zbor sklepčen, se vrši v smislu pravil § 36 pol ure pozneje brez ozira na zastopane deleže in navzoče zadržujoči drugi občni zbor v istih prostorih in z istim dnevnim redom.

Načelstvo.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

se priporoča.

Zaloga

angleškega blaga.

V. Parma Balkanska koračnica

za klavir

ki se je igrala prvič 24. t. m. v slovenskem deželnem gledališču in ki je žela tako buren aplavz, da se je morala ponoviti, je ravno izšla v založbi

Narodne knjigarne.

Dobi se jo v vseh knjigarnah tu in na slovanskem jugu.

Cena K 120, s poštino 10 v več.

Uradniško hranilno društvo v Gradcu

R. Z. Z. G. Z.

Vabilo na pristop XV. sekciji,

pričenjajoči s 1. januarjem 1913. — Deleži po K 200, za katere se plača K 180 (60 mesečn. obrokov à K 3); posebej še udeležba pri dobičku. Obrestna mera za posojila vseskozi 6%. — Predstroškov ni.

Hranilne vloge se obrestujejo dnevno po

5% od zneskov nad 1000 kron ob 60-dnevni odpovedi: 5 1/4% od zneskov nad 2000 kron ob 90-dnevni odpovedi: 5 1/2%

Obresti se polletno prištevajo glavnici. Nič rentnega davka. Vložne knjizice se sprejemajo v shrambo. — Razvidi in položnice brezplačno. Stanje vlog: K 5.200.000. Jamstvo zadrugnih deležev: K 6.150.000. Rezervni fond in vrednostni papirji: K 575.000. — Pojasnila daje:

Josip Kosem v Ljubljani, Krakovski nasip št. 22,
:: vsak ponedeljek, sredo in petek med 1/2. in 1/4. uro popoldne ::

C. kr. avstrilske državne železnice. Izveleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-52 zjutraj. Osebn. vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Št. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, Št. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opotija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, Št. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-32 popoldne. Osebn. vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osebn. vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vllissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osebn. vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, Št. Janž, Rudolfovo.

10-03 po noči. Osebn. vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Linca, (Londona) Vllissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Tržiča, Kranja.

8-59 zjutraj. Osebn. vlak iz Rudolfovega, Št. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-51 dopoldne. Osebn. vlak iz Trbiža, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osebn. vlak iz Gorice, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

3-00 popoldne. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, Št. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-20 popoldne. Osebn. vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Tržiča, Kranja.

7-00 zvečer. Osebn. vlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opotija-Reka).

8-15 zvečer. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

9-13 po noči. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, Št. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-33 po noči. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-27, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Zaloga pohištva in
tapetniškega blaga

Fr. Kapus

Ljubljana, Marije
Ter. c. 11 (Kolizej).

Zaloga spalnih
ter jedilnih sob
v različnih najnovejših slogih.

Vsakovrstno drugo
pohištvo.

Priznana solidno blago
ter najnižje cene.

Zaloga otomanov
divanov, žimnic
različne kakovosti;

zajamčeno trpežni izdelki.

Velika izbira

otroških vozičkov

vsakovrstnih slik, ogledal itd.